

**БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Обліково-економічний факультет

*Кафедра обліку, аудиту і економічного
аналізу*

В.І. Кузь

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ СЛОВНИК **/ визначення, терміни, категорії /**

м. Чернівці – 2015 рік

Бухгалтерський словник: визначення, терміни, категорії / В.І. Кузь. – Чернівці : БДФЕУ, 2015. – 72 с.

(друкується за рішенням кафедри обліку, аудиту і економічного аналізу, протокол № 9 від 17 березня 2015 року)

Зміст

Передмова	4
А	5
Б	7
В	10
Г	15
Д	17
Е	21
Є	22
Ж	22
З	22
І	29
К	31
Л	34
М	34
Н	37
О	41
П	45
Р	56
С	59
Т	63
У	65
Ф	66
Х	68
Ц	69
Ч	69
Ш	70
Список використаних джерел	71

Передмова

Здійснення бухгалтерської та аудиторської практики вимагає від спеціалістів використання понятійного апарату, який б відповідав положенням чинного нормативно-правового поля у сфері бухгалтерського, фінансового, податкового обліку, зовнішнього та внутрішнього аудиту. Домінантними нормативно-правовими актами в даних сферах є Податковий кодекс України, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Саме визначення облікових та контрольних категорій з даних нормативно-правових актів покладено в основу даного бухгалтерського словника.

Терміни найуживаніших облікових та контрольних категорій в бухгалтерському словнику подано ще й на англійській мові із забезпеченням автентичності їх перекладу відповідно до практики організації обліку і аудиту згідно міжнародних стандартів, що дає можливість користувачам орієнтуватися на понятійний апарат при використанні англійських джерел. Дана риса бухгалтерського словника є корисною для студентів при здійсненні випускового наукового дослідження, при підготовці студентських науково-дослідних робіт, при написанні наукових статей та тез.

Абсолютною (специфічною) ставкою є ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань встановлюється як фіксована величина стосовно кожної одиниці виміру бази оподаткування.

Аваль (Security, Aval) – вексельне поручительство, згідно з яким банк бере на себе відповідальність перед векселедержателем за виконання векселедавцем оплати податкового векселя, яке оформляється шляхом проставлення гарантійного напису банку на кожному примірнику податкового векселя.

Аванси за будівельним контрактом – грошові кошти або інші активи, отримані підрядником у рахунок оплати робіт, що виконуватимуться за будівельним контрактом.

Адміністрування податків, зборів та інших платежів – це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом.

Активи (Asset) – ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічної вигоди у майбутньому.

Активи програми – активи фонду і кваліфікований страховий поліс.

Активи фонду – активи (крім фінансових інструментів без права передачі, що емітовані платником внесків) юридичної особи, діяльність якого спрямована на здійснення виплат його учасникам, які призначені тільки для довгострокових виплат його учасникам, на які не може бути звернене будь-яке стягнення відповідно до закону та які не повертаються платнику внесків, крім випадків, якщо залишки активів фонду перевищують зобов'язання за програмою з визначеною виплатою або повертаються платнику внесків для погашення вже здійснених ним виплат учасникам фонду.

Активний ринок – ринок якому притаманні такі умови: предмети, що продаються та купуються на цьому ринку, є однорідними; у будь-який час можна знайти зацікавлених продавців і покупців; інформація про ринкові ціни є загальнодоступною.

Актуарні прибутки (збитки) – прибутки (збитки), які є різницею між попередніми актуарними припущеннями і тим, що фактично відбулося, з урахуванням зміни актуарних припущень.

Актуарні припущення – демографічні та фінансові припущення, що використовуються для обчислення теперішньої вартості зобов'язання за програмою з визначеною виплатою.

Акцизний податок – непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених Податковим кодексом України як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції).

Акцизний склад – спеціально обладнані приміщення на обмеженій території, розташовані на митній території України, де під контролем постійних представників контролюючого органу розпорядник акцизного складу провадить свою господарську діяльність шляхом вироблення, оброблення (перероблення), змішування, розливу, пакування, фасування, зберігання, одержання чи видачі спирту етилового, горілки та лікєро-горілочаних виробів.

Алкогольні напої – продукти, одержані шляхом спиртового бродіння цукровмісних матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 1,2 відсотка об'ємних одиниць, які зазначені у товарних позиціях 2204, 2205, 2206, 2208 згідно з УКТ ЗЕД, а також з вмістом спирту етилового 8,5 відсотка об'ємних одиниць та більше, які зазначені у товарних позиціях 2103 90 30 00, 2106 90 згідно з УКТ ЗЕД.

Амортизація (*Amortization, Depreciation*) – систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Амортизована собівартість фінансової інвестиції – собівартість фінансової інвестиції з урахуванням часткового її списання внаслідок зменшення корисності, яка збільшена (зменшена) на суму накопиченої амортизації дисконту (премії).

Аналітичні процедури (*Analytical procedures*) – оцінки фінансової інформації, зроблені на основі аналізу ймовірних взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими даними, що охоплюють необхідне вивчення ідентифікованих відхилень або взаємозв'язків, які не узгоджуються з іншою відповідною інформацією чи значно відрізняються від очікуваних величин.

Аномалія (*Anomaly*) – викривлення або відхилення, яке очевидно не є репрезентативним для викривлень або відхилень у генеральній сукупності.

Антирозбавляюча потенційна проста акція – фінансовий інструмент або інша угода, конвертація яких у просторі акції приведе до збільшення чистого прибутку (зменшення чистого прибутку) на одну просту акцію від звичайної діяльності в майбутньому.

Асоційоване підприємство – підприємство, на яке інвестор має суттєвий вплив і яке не є дочірнім або спільним підприємством інвестора.

Аудит групи (*Group audit*) – аудит фінансової звітності групи.

Аудитор (*Auditor*) – термін «аудитор» вживається для зазначення: особи чи осіб, які проводять аудит, як правило, партнер із завдання або інші члени групи із завдання чи залежно від обставин фірма. У разі, якщо МСА прямо передбачають, що вимога виконуватиметься або відповідальність покладається на партнера із завдання, вживають термін «партнер із завдання», а не «аудитор». Терміни «партнер із завдання» та «фірма» слід розуміти як такі, що означають їхні еквіваленти у державному секторі, якщо це доречно.

Аудитор компонента (*Component auditor*) – аудитор, який на вимогу групи із завдання для групи виконує для аудиту групи роботу щодо фінансової інформації компонента.

Аудитор користувача (*User auditor*) – аудитор, який проводить аудити та

надає звіти про фінансову звітність суб'єкта господарювання – користувача.

Аудитор організації, що надає послуги (Service auditor) – аудитор, який за замовленням організації, що надає послуги, надає звіт із надання впевненості щодо засобів контролю в цій організації.

Аудиторська вибірка (вибірка) (Audit sampling (sampling)) – використання аудиторських процедур до менш як 100% елементів у межах генеральної сукупності, яка стосується аудиту, так, що всі елементи вибірки мають шанс бути відібраними з метою надання аудитору обґрунтування, на основі якого формуються висновки за всією генеральною сукупністю.

Аудиторська документація (Audit documentation) – запис виконаних аудиторських процедур, отриманих доречних аудиторських доказів і висновків, яких дійшов аудитор (іноді також вживають такі терміни, як «робочі документи» або «робоча документація»).

Аудиторська думка про групу (Group audit opinion) – аудиторська думка про фінансову звітність групи.

Аудиторський ризик (Audit risk) – ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансова звітність суттєво викривлена. Аудиторський ризик є функцією ризиків суттєвого викривлення та ризику не виявлення.

Аудиторський файл (Audit file) – одна чи кілька тек або інші носії інформації у фізичній чи електронній формі, що містять записи, які становлять аудиторську документацію для конкретного завдання.

Аудиторські докази (Audit evidence) – інформація, яку використовує аудитор під час формулювання висновків, на яких ґрунтується аудиторська думка. До аудиторських доказів належить інформація, що міститься в облікових записах, які є основою для фінансової звітності, та інша інформація.

Аукціон (публічні торги) – публічний спосіб продажу активів з метою отримання максимальної виручки від продажу активів у визначений час і в установленому місці.

Б

База оподаткування – це фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.

Базова ставка фрахту – сума фрахту, включаючи витрати з навантаження, розвантаження, перевантаження та складування (схову) товарів, збільшена на суму витрат за рейс судна або іншого транспортного засобу, сплачених (відшкодовуваних) фрахтувальником згідно з укладеним договором фрахтування.

Баланс (звіт про фінансовий стан) (Balance sheet) – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і

власний капітал.

Балансова вартість активу – вартість активу, за якою він включається до підсумку балансу.

Безнадійна дебіторська заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.

Безнадійна заборгованість – заборгованість, що відповідає одній з таких ознак: 1) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності; 2) прострочена заборгованість померлої фізичної особи, за відсутності у неї спадкового майна, на яке може бути звернено стягнення; 3) в) прострочена заборгованість осіб, які у судовому порядку визнані безвісно відсутніми, оголошені померлими; 4) заборгованість фізичних осіб, прощена кредитором, за винятком заборгованості осіб, пов'язаних з таким кредитором, та осіб, що перебувають (перебували) з таким кредитором у трудових відносинах протягом останніх трьох років з моменту прощення; 4) заборгованість особи, розмір сукупних вимог кредитора за якою не перевищує мінімально встановленого законодавством розміру безспірних вимог кредитора для порушення провадження у справі про банкрутство, а для фізичних осіб – 50 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 1 січня звітного податкового року (у разі відсутності законодавчо затвердженої процедури банкрутства фізичних осіб); 5) заборгованість визнається безнадійною у разі, якщо відповідні заходи, передбачені законодавством України, які вживав кредитор, не призвели до її стягнення; 6) актив у вигляді корпоративних прав або не боргових цінних паперів, емітента яких визнано банкрутом або припинено як юридичну особу у зв'язку з його ліквідацією; 7) сума залишкового призового фонду лотереї станом на 31 грудня кожного року; 8) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності; 9) заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажорних обставин), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством.

Безоплатно надані товари, роботи, послуги – це: 1) товари, що надаються згідно з договорами дарування, іншими договорами, за якими не передбачається грошова або інша компенсація вартості таких товарів чи їх повернення, або без укладення таких договорів; 2) роботи (послуги), що виконуються (надаються) без висування вимоги щодо компенсації їх вартості; 3) товари, передані юридичній чи фізичній особі на відповідальне зберігання і використані нею.

Безповоротна фінансова допомога – це: 1) сума коштів, передана платнику податків згідно з договорами дарування, іншими подібними договорами або без укладення таких договорів; 2) сума безнадійної заборгованості, відшкодована кредитором позичальником після списання такої безнадійної заборгованості; 3) сума заборгованості одного платника податків

перед іншим платником податків, що не стягнута після закінчення строку позовної давності; 4) основна сума кредиту або депозиту, що надані платнику податків без встановлення строків повернення такої основної суми, за винятком кредитів, наданих під безстрокові облігації, та депозитів до запитання у банківських установах, а також сума процентів, нарахованих на таку основну суму, але не сплачених (списаних).

Бізнес-ризик (*Business risk*) – ризик, що є наслідком значущих умов, подій, обставин, діяльності або бездіяльності, які можуть негативно впливати на здатність суб'єкта господарювання досягти своїх цілей та реалізувати стратегії, а також ризик, що є наслідком встановлення невідповідних цілей і стратегій.

Біоетанол – спирт етиловий зневоджений, який виготовлений з біомаси для використання як біопаливо та належить до товарної позиції 2207 згідно з УКТ ЗЕД.

Біологічний актив – тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Біологічні перетворення – процес якісних і кількісних змін біологічних активів.

Близькі члени родини – чоловік або дружина і родичі (визнані такими згідно із законодавством) фізичної особи, що є пов'язаною стороною, які можуть впливати або перебувають під впливом такої фізичної особи щодо прийняття рішень з фінансової, господарської та комерційної політики підприємства.

Будівельний контракт – договір про будівництво.

Будівлі – земельні поліпшення, що складаються з несучих та огорожувальних або сполучених конструкцій, які утворюють наземні або підземні приміщення, призначені для проживання або перебування людей, розміщення майна, тварин, рослин, збереження інших матеріальних цінностей, провадження економічної діяльності.

Будівництво – спорудження нового об'єкта, реконструкція, розширення, добудова, реставрація і ремонт об'єктів, виконання монтажних робіт.

Бухгалтерська звітність (*Accounting reporting*) – звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Бухгалтерський облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Бюджетне відшкодування (*Tax reimbursement*) – відшкодування від'ємного значення податку на додану вартість на підставі підтвердження правомірності сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість за результатами перевірки платника, у тому числі автоматичне бюджетне відшкодування у порядку та за критеріями, визначеними у розділі 5 Податкового кодексу України.

В

Валова заборгованість замовникам за роботи за будівельним контрактом – сума перевищення проміжних рахунків (без непрямих податків) над витратами підрядника і визнаним ним прибутком (за вирахуванням визнаних збитків) на дату балансу з початку виконання будівельного контракту.

Валюта звітності (*Financial reporting currency*) – грошова одиниця України.

Валютний курс – установлений Національним банком України курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни.

Валютний ризик – імовірність того, що вартість фінансового інструмента буде змінюватися внаслідок змін валютного курсу.

Вартість використання – теперішня вартість майбутніх грошових потоків, які, як очікується, виникнуть від використання активу та його ліквідації.

Вартість поточних робіт, виконаних працівником – збільшення теперішньої вартості зобов'язання за програмою з визначеною виплатою в результаті виконання робіт працівником у звітному періоді.

Вартість раніше виконаних робіт працівником – збільшення теперішньої вартості зобов'язання за програмою з визначеною виплатою щодо робіт, виконаних працівником попередніх періодах, яке виникає у звітному періоді в результаті запровадження виплат по закінченні трудової діяльності чи інших довгострокових виплат працівникам або в результаті їхніх змін.

Вартість, яка амортизується (*Depreciated value*) – первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Ввезення товарів на митну територію України, вивезення товарів за межі митної території України – сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів через митний кордон України у будь-який спосіб у відповідному напрямку, відповідно до Митного кодексу України.

Великий платник податків – юридична особа, у якої обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує п'ятсот мільйонів гривень або загальна сума сплачених до Державного бюджету України податків за платежами, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, за такий самий період перевищує дванадцять мільйонів гривень.

Вигоди від відновлення корисності – величина, на яку сума очікуваного відшкодування активу (у межах балансової (залишкової) вартості цього активу, визначеної на дату відновлення корисності без урахування попередньої суми втрат від зменшення його корисності) перевищує його балансову (залишкову) вартість.

Визначені користувачі (*Intended users*) – особа, особи або категорія осіб, для яких фахівець-практик складає звіт із надання впевненості.

Викривлення (*Misstatement*) – розбіжність між сумою, класифікацією,

поданням або розкриттям статті у фінансовому звіті та сумою, класифікацією, поданням або розкриттям інформації, які є обов'язковими для цієї статті відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності. Викривлення можуть виникати внаслідок помилки або шахрайства.

Викривлення факту (*Misstatement of fact*) – інша інформація, не пов'язана з питаннями, розкритими в перевірній аудитором фінансовій звітності, що викладена чи подана неправильно. Суттєве викривлення факту може зашкодити довірі до документа, що містить перевірену аудитором фінансову звітність.

Виноробна продукція – вина виноградні натуральні, вина натуральні кріплені, шампанські, ігристі, газовані, вермути, бренді, сусло виноградне та інші виноматеріали, коньяки, інші алкогольні напої з винограду, плодів та ягід.

Виняток (*Excerption*) – відповідь, яка засвідчує відмінність між інформацією, на яку був запит або яка міститься у записах суб'єкта господарювання, та інформацією, наданою стороною, що її підтверджує.

Виплати за невідпрацьований час, що не підлягають накопиченню – виплати за невідпрацьований час, право на які не поширюється на майбутні періоди.

Виплати інструментами власного капіталу підприємства – виплати працівнику, за якими йому надається право на отримання фінансових інструментів власного капіталу, емітованих підприємством (або його материнським підприємством), або сума зобов'язань підприємства працівнику залежить від майбутньої ціни фінансових інструментів власного капіталу, емітованих підприємством.

Виплати по закінченні трудової діяльності – виплати працівнику (окрім виплат при звільненні та виплат інструментами власного капіталу підприємства), які підлягають сплаті по закінченні трудової діяльності працівника.

Виплати при звільненні – виплати працівнику, які підлягають сплаті за рішенням підприємства про звільнення працівника до досягнення ним пенсійного віку або за рішенням працівника про звільнення за власним бажанням до досягнення ним пенсійного віку.

Вироблена продукція – загальний обсяг продукції, видобутої відповідно до угоди про розподіл продукції і доставленої в пункт виміру.

Виробнича дотація з бюджету – фінансова допомога з боку держави, що надається суб'єкту господарювання на безповоротній основі з метою зміцнення його фінансово-економічного становища та/або для забезпечення виробництва товарів, виконання робіт, надання послуг.

Витрати (*Costs*) – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Витрати (дохід) з податку на прибуток (*Income tax expenses*) – загальна сума витрат (доходу) з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і

відстроченого податкового активу.

Витрати за будівельним контрактом – собівартість робіт за будівельним контрактом.

Витрати на відсотки за програмою – збільшення протягом звітного періоду теперішньої вартості зобов'язання за програмою з визначеною виплатою в результаті наближення остаточного розрахунку.

Витрати на місці продажу – витрати, пов'язані з продажем біологічних активів і сільськогосподарської продукції на активному ринку, зокрема комісійні винагороди продавцям, брокерам, непрямі податки, що сплачуються при реалізації продукції.

Витрати на розвідку запасів корисних копалин – витрати, що виникають у зв'язку з розвідкою та визначенням обсягів і якості запасів корисних копалин за період, після якого визначена технічна можливість та економічна доцільність їх видобутку.

Відновлювальна вартість – сучасна собівартість придбання.

Відновлювальні джерела енергії – джерела вітрової, сонячної, геотермальної енергії, енергії хвиль та припливів, гідроенергії, енергії біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів.

Відносною (адвалорною) ставкою визнається ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань встановлюється у відсотковому або кратному відношенні до одиниці вартісного виміру бази оподаткування.

Відповідальна сторона (Responsible party) – особа (або особи), які: 1) у завданні з надання безпосереднього звіту несуть відповідальність за предмет перевірки; 2) у завданні, що ґрунтується на твердженнях, несуть відповідальність за інформацію з предмета перевірки (твердження) та можуть нести відповідальність за предмет перевірки.

Відповідальне зберігання – господарська операція, що здійснюється платником податків і передбачає передачу згідно з договорами схову матеріальних цінностей на зберігання іншій фізичній чи юридичній особі без права використання у господарському обороті такої особи з подальшим поверненням таких матеріальних цінностей платнику податків без зміни якісних або кількісних характеристик.

Відповідні етичні вимоги (Relevant ethical requirements) – етичні вимоги, які поширюються на групу із завдання та відповідального за огляд контролю якості завдання і які зазвичай складаються з частин А і Б Кодексу етики Ради з Міжнародних стандартів етики професійних бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) і національних вимог, які є більш суворими.

Відповідні показники (Corresponding figures) – порівняльна інформація, яка містить суми та розкриття іншої інформації за попередній період, подані як невід'ємна частина фінансової звітності поточного періоду; їх слід тлумачити лише відносно сум і розкриття іншої інформації, що стосуються поточного періоду (мають назву «дані поточного періоду»). Рівень деталізації, поданої у відповідних сумах та розкритті інформації, обумовлюється в основному її доречністю для даних поточного періоду (МСА).

Відсотковий ризик (*Interest risk*) – імовірність того, що вартість фінансового інструмента буде змінюватися внаслідок змін відсоткових ставок.

Відстрочене податкове зобов'язання (*Deferred tax liabilities*) – сума податку на прибуток, який сплачуватиметься в наступних періодах з тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню.

Відстрочений податковий актив – сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах унаслідок: тимчасової різниці, що підлягає вирахуванню; перенесення податкового збитку, не включеного до розрахунку зменшення податку на прибуток у звітному періоді; перенесення на майбутні періоди податкових пільг, якими скористатися у звітному періоді неможливо.

Відстрочений податок на прибуток – сума податку на прибуток, що визнана відстроченим податковим зобов'язанням або відстроченим податковим активом.

Відступлення права вимоги – операція з переуступки кредитором прав вимоги боргу третьої особи новому кредитору з попередньою або наступною компенсацією вартості такого боргу кредитору або без такої компенсації.

Відсутність відповіді (*Non-response*) – відсутність відповіді або повної відповіді на запит про позитивне підтвердження від сторони, що надає підтвердження, або повернення чи ненадходження запиту щодо позитивного підтвердження.

Відхилення від ціни за будівельним контрактом – зміна ціни будівельного контракту внаслідок змін попередньо погодженого обсягу робіт, конструктивно якісних характеристик і строків виконання будівельного контракту.

Відчуження майна – будь-які дії платника податків, унаслідок вчинення яких такий платник податків у порядку, передбаченому законом, втрачає право власності на майно, що належить такому платнику податків, або право користування, зокрема, природними ресурсами, що у визначеному законодавством порядку надані йому в користування.

Владні повноваження – повноваження, обсяг яких надає можливість підприємству-інвестору, як правило, одноосібно управляти найбільш значущими видами діяльності, які суттєво впливають на формування фінансового результату підприємства, яке є об'єктом інвестицій, зокрема через формування уповноваженого органу управління, визначення фінансової, інвестиційної і комерційної політики, та контроль за їх реалізацією.

Власний капітал (*Owner's equity*) – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Власники земельних ділянок – юридичні та фізичні особи (резиденти і нерезиденти), які відповідно до закону набули права власності на землю в Україні, а також територіальні громади та держава щодо земель комунальної та державної власності відповідно.

Властивий ризик (*Inherent risk*) – див. Ризик суттєвого викривлення (*Risk of material misstatement*).

Внутрішні аудитори (*Internal auditors*) – особи, обов'язком яких є виконання функцій внутрішнього аудиту. Внутрішні аудитори можуть працювати у структурному підрозділі внутрішнього аудиту або подібному підрозділі.

Внутрішній контроль (*Internal control*) – процес, розроблений, запроваджений і підтримуваний тими, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінським персоналом, а також іншими працівниками, для забезпечення достатньої впевненості щодо досягнення цілей суб'єкта господарювання стосовно достовірності фінансової звітності, ефективності та результативності діяльності, а також дотримання застосовних законів і нормативних актів. Термін «заходи контролю» стосується будь-яких аспектів одного чи кількох компонентів внутрішнього контролю.

Внутрішньогосподарські розрахунки – розрахунки, що виникають у результаті господарських операцій між структурними підрозділами підприємства, виділеними як сегменти з метою розкриття їх доходів, витрат, фінансових результатів, активів та зобов'язань.

Внутрішньогрупове сальдо – сальдо дебіторської заборгованості та зобов'язань на дату балансу, яке утворилося внаслідок внутрішньогрупових операцій.

Внутрішньогрупові операції – операції між материнським та дочірніми підприємствами або між дочірніми підприємствами однієї групи.

Внутрішня вартість – різниця між справедливою вартістю акцій, на які постачальник товарів (робіт, послуг) має за договором про платіж на основі акцій право підписатися або отримати, та вартістю, яку йому має бути сплачено за ці акції.

Впевненість (*Assurance*) – див. Достатня впевненість (*Reasonable assurance*).

Всеохоплюючий (*Pervasive*) – термін, який застосовують у контексті викривлень для опису їх впливу на фінансову звітність або можливого впливу на фінансову звітність викривлень (якщо вони є), які залишилися невиявленими через неможливість отримати достатні та прийнятні аудиторські докази. Всеохоплюючим впливом на фінансову звітність вважають вплив, який за судженням аудитора: 1) не обмежується певними елементами, рахунками або статтями фінансової звітності; 2) якщо й є обмеженим, як зазначено вище, охоплює або може охоплювати значну частину фінансової звітності; 3) має принципове значення для розуміння фінансової звітності користувачами, якщо йдеться про розкриття інформації.

Втрати від зменшення корисності – сума, на яку балансова (залишкова) вартість активу перевищує суму його очікуваного відшкодування.

Вуглеводнева сировина – нафта, природний газ (у тому числі нафтовий (попутний) газ, газ (метан) вугільних родовищ, газ сланцевих товщ, газ центрально-басейнового типу, газ колекторів щільних порід), газовий конденсат, що є товарною продукцією.

Гарантована ліквідаційна вартість: 1) для орендаря – частина ліквідаційної вартості, яка гарантується до сплати орендарем або пов’язаною з ним стороною; 2) для орендодавця – частина ліквідаційної вартості, яка гарантується до сплати орендарем або незалежною третьою стороною, здатною за своїм фінансовим станом відповідати за гарантією.

Гарантовані виплати працівнику – виплати працівнику, які не залежать від майбутньої трудової діяльності.

Генеральна сукупність (Population) – вся множина даних, із якої здійснюють вибірку і за якою аудитор має намір зробити висновки.

Географічний сегмент – відокремлювана частина діяльності підприємства з виробництва та/або продажу певного виду (або групи) продукції (товарів, робіт, послуг) у конкретному економічному середовищі, яка відрізняється від інших: 1) економічними і політичними умовами географічного регіону; 2) взаємозв’язком між діяльністю в різних географічних регіонах; 3) територіальним розташуванням виробництва продукції (робіт, послуг) або покупців продукції (товарів, робіт, послуг); характерними для географічного регіону ризиками діяльності; 4) правилами валютного контролю і валютними ризиками в таких регіонах.

Гіпотетична фінансова інформація (Proforma financial information) – фінансова інформація, яку наведено разом з коригуваннями для ілюстрації впливу події або операції, якби така подія сталась, або операцію було проведено на більш ранню дату, підібрану для ілюстрації.

Гіпотетичні коригування (Proforma adjustments) – стосовно невідкоригованої фінансової інформації вони включають: 1) коригування невідкоригованої фінансової інформації для відображення впливу важливої події або операції («подія» або «операція») якби така подія сталась, або операцію було проведено на більш ранню дату, підібрану лише для ілюстрації; 2) коригування невідкоригованої фінансової інформації, необхідні для того, щоб гіпотетичну фінансову інформацію було складено відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності суб’єкта господарювання («суб’єкт господарювання»), що надає звіт, та його облікової політики, що ґрунтується на цій концептуальній основі.

Господарська діяльність (Business activity) – діяльність особи, що пов’язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за договорами комісії, доручення та агентськими договорами.

Господарська одиниця за межами України – дочірнє, асоційоване, спільне підприємство, філія, представництво або інший підрозділ підприємства, які перебувають або ведуть господарську діяльність за межами України.

Господарський сегмент – відокремлювана частина діяльності

підприємства з виробництва та/або продажу певного виду (або групи) продукції (товарів, робіт, послуг), яка відрізняється від інших видом продукції (робіт, послуг), отриманням доходу, характером виробничого процесу, притаманними їй ризиками, категорією споживачів.

Господарські (присадибні) будівлі – допоміжні (нежитлові) приміщення, до яких належать сараї, хліви, гаражі, літні кухні, майстерні, вбиральні, погребі, навіси, котельні, бойлерні, трансформаторні підстанції тощо.

Грошове зобов'язання в міжнародних правовідносинах – зобов'язання платника податків сплатити до бюджету іноземної держави відповідну суму коштів у порядку та строки, визначені законодавством такої іноземної держави.

Грошове зобов'язання платника податків – сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, а також санкції за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Грошові кошти – готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Група – материнське (холдингове) підприємство та його дочірні підприємства.

Група (Group) – усі компоненти, фінансова інформація яких включена до складу фінансової звітності групи. Група завжди має більш як один компонент.

Група активів, яка генерує грошові потоки – мінімальна група активів, використання якої приводить до збільшення грошових коштів окремо від інших активів (груп активів).

Група біологічних активів – сукупність подібних за характеристиками, призначенням та умовами вирощування тварин або рослин.

Група вибуття – сукупність активів, які плануються до продажу або відчуження в інший спосіб однією операцією, та зобов'язання, які прямо пов'язані з такими активами, що будуть передані (погашені) в результаті такої операції.

Група із завдання для групи (Group engagement team) – партнери, в тому числі партнер із завдання для групи, і штатні працівники, які визначають загальну стратегію аудиту групи, обмінюються інформацією з аудиторами компонентів, виконують роботу щодо процесу консолідації та оцінюють висновки, сформовані на підставі аудиторських доказів як основи для формулювання думки щодо фінансової звітності групи.

Група нематеріальних активів – сукупність однотипних за призначенням та умовами використання нематеріальних активів.

Група основних засобів – сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання необоротних матеріальних активів.

Гудвіл (Goodwill) – перевищення вартості придбання над часткою покупця

у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання.

Д

Давальницька сировина – сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергоносії, що є власністю одного суб'єкта господарювання (замовника) і передаються іншому суб'єкту господарювання (виробнику) для виробництва готової продукції, з подальшим переданням або поверненням такої продукції або її частини їх власникові або за його дорученням іншій особі.

Дані державного земельного кадастру – сукупність відомостей і документів про місце розташування та правовий режим земельних ділянок, їх оцінку, класифікацію земель, кількісну та якісну характеристики, розподіл серед власників землі та землекористувачів, підготовлених відповідно до закону.

Дата аудиторського звіту (*Date of the auditor's report*) – дата, обрана аудитором для датування звіту щодо фінансової звітності.

Дата балансу (*Balance sheet date*) – дата, на яку складений баланс підприємства. Звичайно датою балансу є кінець останнього дня звітного періоду.

Дата затвердження фінансової звітності – дата, коли всі звіти, що входять до складу фінансової звітності, включаючи відповідні примітки, були вже складені, а особи, наділені визнаними повноваженнями, підтвердили, що вони несуть відповідальність за цю фінансову звітність.

Дата звіту (стосовно контролю якості) (*Date of report (in relation to quality control)*) – дата, яку обрав фахівець-практик для датування звіту.

Дата обміну – дата придбання, якщо об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності досягається в одній операції обміну. Якщо таке об'єднання здійснюється більш ніж за однією операцією обміну (зокрема, коли об'єднання здійснюється поетапно шляхом послідовного придбання пакетів акцій), датою обміну вважається дата, на яку кожна окрема фінансова інвестиція відображена покупцем у бухгалтерському обліку.

Дата оприлюднення фінансової звітності (*Date the financial statements are issued*) – дата, коли аудиторський звіт і перевірена аудитором фінансова звітність стали доступними третім сторонам.

Дата придбання – дата, на яку контроль за чистими активами і діяльністю підприємства, що купується, переходить до покупця.

Дата угоди – дата досягнення домовленості між учасниками про об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності.

Дата фінансової звітності (*Date of the financial statements*) – дата, на яку припадає кінець останнього періоду, який охоплює фінансова звітність.

Дебітор (*Debtor*) – особа, у якої внаслідок минулих подій утворилася

заборгованість перед іншою особою у формі певної суми коштів, їх еквіваленту або інших активів.

Дебіторська заборгованість (*Account receivables*) – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Дебіторська заборгованість, не призначена для перепродажу – дебіторська заборгованість, що виникає внаслідок надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржникові та не є фінансовим активом, призначеним для перепродажу.

Державний сектор (*Public sector*) – органи державного управління, регіональні органи самоврядування (наприклад, штатів, провінцій, територій), місцеві органи самоврядування (наприклад, міські, селищні) і відповідні державні установи (наприклад, агенції, ради, комісії та підприємства).

Дериватив (*Derivative*) – стандартний документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати чи продати у майбутньому цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах. Стандартна (типова) форма деривативів і порядок їх випуску та обігу встановлюються законодавством.

Дивіденди (*Dividendes*) – частина чистого прибутку, розподілена між учасниками (власниками) відповідно до частки їх участі у власному капіталі підприємства.

Діяльність внутрішнього аудиту (*Internal audit function*) – діяльність з оцінки, яка організована як підрозділ суб'єкта господарювання або надається йому як послуга. Її функції охоплюють серед іншого перевірку, оцінку та моніторинг адекватності й ефективності внутрішнього контролю.

Діяльність у сфері розваг – господарська діяльність юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, що полягає у проведенні лотерей, а також розважальних ігор, участь в яких не передбачає одержання її учасниками грошових або майнових призів (виграшів), зокрема більярд, кегельбан, боулінг, настільні ігри, дитячі відеоігри тощо.

Добавки на основі біоетанолу – біокомпоненти моторного палива, отримані шляхом синтезу із застосуванням біоетанолу або змішуванням біоетанолу з органічними сполуками та паливом, одержаними з вуглеводневої сировини, в яких вміст біоетанолу відповідає вимогам нормативних документів та які належать до біопалива.

Довгострокова дебіторська заборгованість (*Long-term receivables*) – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокові біологічні активи – усі біологічні активи, які не є поточними біологічними активами.

Довгострокові зобов'язання (*Long-term liabilities*) – всі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями.

Договір добровільного медичного страхування – договір страхування, який передбачає страхову виплату, що здійснюється закладам охорони здоров'я у разі настання страхового випадку, пов'язаного із хворобою застрахованої

особи або нещасним випадком. Такий договір має також передбачати мінімальний строк його дії один рік та повернення страхових платежів виключно страхувальнику при достроковому розірванні договору.

Договір довгострокового страхування життя – договір страхування життя строком на п'ять і більше років, який передбачає страхову виплату одноразово або у вигляді анuitету, якщо застрахована особа дожила до закінчення терміну дії договору страхування чи події, передбаченої у договорі страхування, або досягла віку, визначеного договором.

Договір про платіж на основі акцій – договір між підприємством та іншою стороною (включаючи працівника) про поставки товарів (робіт, послуг) з розрахунками на основі акцій, за яким після виконання визначених цим договором умов підприємство має погасити зобов'язання коштами (іншими активами) в сумі, яка визначається на основі вартості акцій (інших інструментів власного капіталу), або передати інструменти власного капіталу.

Договір страхування додаткової пенсії – це договір страхування, який передбачає обов'язок страховика щодо здійснення страхової виплати (виплат) та/або виплат у вигляді анuitету в разі досягнення застрахованою особою пенсійного віку, визначеного за заявою застрахованої особи у договорі страхування відповідно до законодавства з урахуванням того, що такий пенсійний вік не може бути меншим більше ніж на 10 років від пенсійного віку, який надає право на пенсію за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням.

Додаткова інформація (*Supplementary information*) – інформація, яку подають разом із фінансовою звітністю і яка не вимагається відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності, використаної для складання фінансової звітності; як правило, її подають або в додаткових таблицях, або в додаткових примітках.

Додаткові біологічні активи – біологічні активи, одержані в процесі біологічних перетворень.

Додаткові блага – кошти, матеріальні чи нематеріальні цінності, послуги, інші види доходу, що виплачуються (надаються) платнику податку податковим агентом, якщо такий дохід не є заробітною платою та не пов'язаний з виконанням обов'язків трудового найму або не є винагородою за цивільно-правовими договорами (угодами), укладеними з таким платником податку.

Допустима норма відхилення (*Tolerable rate of deviation*) – визначена аудитором норма відхилення від установлених процедур внутрішнього контролю, за якою аудитор намагається отримати належний рівень впевненості в тому, що фактичний показник відхилення у генеральній сукупності не перевищує норму відхилення, яку він встановив.

Допустиме викривлення (*Tolerable misstatement*) – визначена аудитором грошова сума, стосовно якої аудитор прагне отримати належний рівень впевненості в тому, що фактичне викривлення у сукупності не перевищує

грошову суму, яку він встановив.

Досвідчений аудитор (*Experienced auditor*) – особа (незалежно від того, чи працює вона на фірмі чи є сторонньою для неї), яка має практичний досвід з аудиту та належне розуміння: процесів аудиту; МСА та застосовних законодавчих і нормативних вимог; бізнес-середовища, в якому функціонує суб'єкт господарювання; питань аудиту та фінансової звітності, що стосуються галузі суб'єкта господарювання.

Дослідження – заплановані підприємствами/установами дослідження, які проводяться ним уперше з метою отримання і розуміння нових наукових та технічних знань.

Досліджувати (*Investigate*) – робити запити для вирішення питань, які виникають внаслідок інших процедур.

Достатність (аудиторських доказів) (*Sufficiency (of audit evidence)*) – міра кількості аудиторських доказів. На потрібну кількість аудиторських доказів впливають аудиторська оцінка ризиків суттєвого викривлення та якість таких аудиторських доказів.

Дохід з джерелом їх походження з України – будь-який дохід, отриманий резидентами або нерезидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні, у тому числі, але не виключно, доходи у вигляді: 1) процентів, дивідендів, роялті та будь-яких інших пасивних (інвестиційних) доходів, сплачених резидентами України; 2) доходів від надання резидентам або нерезидентам в оренду (користування) майна, розташованого в Україні, включаючи рухомий склад транспорту, приписаного до розташованих в Україні портів; 3) доходів від продажу рухомого та нерухомого майна, доходів від відчуження корпоративних прав, цінних паперів, у тому числі акцій українських емітентів; 4) доходів, отриманих у вигляді внесків та премій на страхування і перестраховання ризиків на території України; 5) доходів страховиків – резидентів від страхування ризиків страхувальників – резидентів за межами України; 6) інших доходів від діяльності, у тому числі пов'язаних з повною або частковою переуступкою прав та обов'язків за угодами про розподіл продукції на митній території України або на територіях, що перебувають під контролем контролюючих органів (у зонах митного контролю, на спеціалізованих ліцензійних митних складах тощо); 7) спадщини, подарунків, виграшів, призів; 8) заробітної плати, інших виплат та винагород, виплачених відповідно до умов трудового та цивільно-правового договору; 9) доходів від зайняття підприємницькою та незалежною професійною діяльністю.

Дохід, отриманий з джерел за межами України – будь-який дохід, отриманий резидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності за межами митної території України, включаючи проценти, дивіденди, роялті та будь-які інші види пасивних доходів, спадщину, подарунки, виграші, призи, доходи від виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими та трудовими договорами, від надання резидентам в оренду (користування) майна,

розташованого за межами України, включаючи рухомий склад транспорту, приписаного до розташованих за межами України портів, доходи від продажу майна, розташованого за межами України, дохід від відчуження інвестиційних активів, у тому числі корпоративних прав, цінних паперів тощо; інші доходи від будь-яких видів діяльності за межами митної території України або територій, непідконтрольних контролюючим органам.

Доходи (Incomes) – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Дочірнє підприємство – підприємство, яке перебуває під контролем материнського (холдингового) підприємства.

Еквіваленти грошових коштів (грошей) – короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

Екологічний податок – загальнодержавний обов'язковий платіж, що справляється з фактичних обсягів викидів у атмосферне повітря, скидів у водні об'єкти забруднюючих речовин, розміщення відходів, фактичного обсягу радіоактивних відходів, що тимчасово зберігаються їх виробниками, фактичного обсягу утворених радіоактивних відходів та з фактичного обсягу радіоактивних відходів, накопичених до 1 квітня 2009 року.

Екологічний ризик (Environmental risk) – за певних обставин чинники, доречні для оцінки властивого ризику з метою розробки загального плану аудиту, можуть охоплювати ризик суттєвого викривлення фінансової звітності через екологічні питання.

Експерт (Expert) – особа або організація, яка володіє спеціальними знаннями в іншій галузі, ніж бухгалтерський облік або аудит, і роботу якої у цій галузі використовує аудитор для отримання достатніх та прийнятних аудиторських доказів.

Експерт аудитора (Auditor's expert) – особа або організація, яка володіє спеціальними знаннями в іншій галузі, ніж бухгалтерський облік або аудит, і роботу якої у цій галузі використовує аудитор для отримання достатніх та прийнятних аудиторських доказів. Експерт аудитора може бути або внутрішнім експертом (який є партнером або штатним працівником, у тому числі тимчасовим працівником фірми аудитора або мережевої фірми), або зовнішнім експертом аудитора.

Експерт від управлінського персоналу (Management's expert) – особа або організація з належною кваліфікацією у сфері, що не належить до бухгалтерського обліку або аудиту, діяльність якої у цій сфері використовує суб'єкт господарювання для надання йому допомоги у складанні фінансової звітності.

Елемент (Element) – елемент, рахунок або стаття фінансового звіту.

Елемент вибірки (*Sampling unit*) – окремі елементи, що становлять генеральну сукупність.

Елемент витрат (*Costs element*) – сукупність економічно однорідних витрат.

Елемент фінансового звіту (*Element of a financial statement*) – елемент, рахунок або стаття фінансового звіту.

Емісійний дохід (*Paid-up capital*) – сума перевищення надходжень, отриманих емітентом від емісії (випуску) власних акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів, над номінальною вартістю таких акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів (під час їх первинного розміщення), або над ціною зворотного викупу під час наступних розміщень інвестиційних сертифікатів та акцій інвестиційних фондів.

Ефективна ставка відсотка – ставка відсотка, що визначається діленням суми річного відсотка та дисконту (або різниці річного відсотка та премії) на середню величину собівартості інвестиції (або зобов'язання) та вартості її погашення.

Є

Єдиний реєстр податкових накладних – реєстр відомостей щодо податкових накладних та розрахунків коригування, який ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику в електронному вигляді згідно з наданими платниками податку на додану вартість електронними документами.

Ж

Житловий будинок – будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог, встановлених законом, іншими нормативно-правовими актами, і призначена для постійного у ній проживання. Житлові будинки поділяються на житлові будинки садибного типу та житлові будинки квартирної типу різної поверховості.

Житлово-комунальні підприємства – суб'єкти господарювання, які безпосередньо виробляють, створюють та/або надають житлово-комунальні послуги.

З

Забезпечення (*Provision*) – зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Завдання з надання впевненості (*Assurance engagement*) – завдання, за

яким фахівець-практик надає висновок, призначений підвищити ступінь довіри визначених користувачів, інших ніж відповідальна сторона, щодо результату оцінки або визначення предмета перевірки за відповідними критеріями. Результатом оцінки або визначення предмета перевірки є інформація, отримана через застосування критеріїв до предмета перевірки (див. також **Інформація з предмета перевірки** (*Subject matter information*)). Відповідно до Міжнародної концептуальної основи завдань з надання впевненості фахівцеві-практику дозволяється виконувати два типи завдань з надання впевненості: завдання з надання достатньої впевненості та завдання з надання обмеженої впевненості.

Завдання з надання достатньої впевненості (*Reasonable assurance engagement*) – метою завдання з надання достатньої впевненості є зменшення ризику завдання з надання впевненості до прийнятно низького рівня за обставин завдання як основи для надання позитивної форми висновку фахівця-практика.

Завдання з надання обмеженої впевненості (*Limited assurance engagement*) – метою завдання з надання обмеженої впевненості є зменшення ризику завдання з надання впевненості до рівня, який є прийнятним за обставин завдання, але більшим, ніж у завданні з надання достатньої впевненості як основи для надання негативної форми висновку фахівця-практика.

Завдання з огляду (*Review engagement*) – мета завдання з огляду полягає в тому, щоб на основі процедур, які не дають усіх доказів, що їх вимагав би аудит, надати аудитору змогу констатувати, чи привернув його увагу будь-який факт, який дає підстави стверджувати, що фінансова звітність не складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності.

Завдання з підготовки інформації (*Compilation engagement*) – завдання, при виконанні якого використовується бухгалтерський, а не аудиторський досвід для збору, класифікації та узагальнення фінансової інформації.

Завдання з погоджених процедур (*Agreed-upon procedures engagement*) – завдання, в якому аудитору доручається виконати процедури аудиторського характеру, які були узгоджені аудитором, суб'єктом господарювання та будь-якими відповідними третіми сторонами, та надати звіт про отримані результати. Одержувачі цього звіту формулюють свої власні висновки на основі звіту аудитора. Звіт надається лише тим сторонам, які домовилися про виконання цих процедур, оскільки інші сторони, не обізнані з обґрунтуванням таких процедур, можуть неправильно тлумачити результати.

Загальна стратегія аудиту (*Overall audit strategy*) – стратегія, яка встановлює обсяг, час і напрям аудиту та є основою для розробки більш детального плану проведення аудиту.

Загальні засоби контролю ІТ (*General IT-controls*) – політики і процедури, які пов'язані з багатьма прикладними програмами та підтримують ефективне функціонування засобів контролю за прикладними програмами, забезпечують безперервне належне функціонування інформаційних систем. Загальні засоби контролю ІТ, як правило, містять засоби контролю щодо: центру обробки даних

і роботи мережі; придбання, заміни та технічного обслуговування системного програмного забезпечення; безпеки доступу; придбання, розробки та технічного обслуговування прикладних програм.

Залишки на початок періоду (*Opening balances*) – залишки на рахунках, які існують на початок періоду. Вони ґрунтуються на залишках на рахунках на кінець попереднього періоду і відображають вплив операцій і подій попередніх періодів та облікових політик, що застосовувалися у попередньому періоді. Залишки на початок періоду також включають розкриття інформації, такої як непередбачені події та прийняті зобов'язання, яка існувала на початок періоду.

Залишкова вартість (*Residual value*) – різниця між первісною (переоціненою) вартістю необоротного активу і сумою його накопиченої амортизації (зносу).

Залишкова вартість основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів – сума залишкової вартості таких засобів та активів, яка визначається як різниця між первісною вартістю і сумою розрахованої амортизації.

Заохочувальні виплати за будівельним контрактом – додаткові суми, що сплачуються підряднику за виконання (перевиконання) умов контракту.

Запаси (*Inventories*) – активи, які: утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Запит (*Inquiry*) – запит, який передбачає пошук інформації (як фінансової, так і нефінансової) у обізнаних осіб у межах чи поза межами суб'єкта господарювання.

Запит аудитора щодо негативного підтвердження (*Negative confirmation request*) – запит, згідно з яким сторона, що надає підтвердження, надсилає свою відповідь безпосередньо аудиторі тільки в разі незгоди з наведеною у запиті інформацією.

Запит аудитора щодо позитивного підтвердження (*Positive confirmation request*) – запит, згідно з яким сторона, що надає підтвердження, надсилає свою відповідь безпосередньо аудиторі і зазначає свою згоду чи незгоду з наведеною у запиті інформацією або надає зазначену в запиті інформацію.

Запозичення – позики, векселі, облігації, а також інші види короткострокових і довгострокових зобов'язань, на які нараховуються відсотки.

Зареєстрований на біржі суб'єкт господарювання (*Listed entity*) – суб'єкт господарювання, акції, акціонерний капітал чи боргові цінні папери якого котируються або зареєстровані на визнаній фондовій біржі або операції з якими здійснюються за нормативними актами визнаної фондової біржі чи іншого аналогічного органу.

Заробітна плата – основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються)

платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом.

Засоби контролю за доступом (*Access controls*) – процедури, розроблені для обмеження доступу до онлайн-терміналів, програм і даних. Складаються з «розпізнавання користувача» та «авторизації користувача». «Розпізнавання користувача», як правило, спрямоване на визначення користувача за допомогою засобів його ідентифікації при вході в систему, паролів, карток доступу або біометричних даних. «Авторизація користувача» складається з правил доступу для визначення того, до яких із комп'ютерних ресурсів кожен користувач має право доступу. Зокрема, такі процедури призначені для запобігання або виявлення: 1) несанкціонованого доступу до онлайн-терміналів, програм і даних; 2) введення несанкціонованих операцій; 3) несанкціонованих змін файлів даних; 4) використання комп'ютерних програм несанкціонованим персоналом; 5) використання несанкціонованих комп'ютерних програм.

Засоби контролю за прикладними програмами інформаційних технологій (*Application controls in information technology*) – ручні або автоматизовані процедури, які зазвичай функціонують на рівні бізнес-процесу. Засоби контролю за прикладними програмами можуть мати запобіжний або розпізнавальний характер, вони призначені для забезпечення цілісності облікових записів. Відповідно засоби контролю за прикладними програмами стосуються процедур, які використовують для ініціювання, запису, обробки та відображення в звітності операцій або інших фінансових даних.

Застосовані критерії (*Applied criteria*) – критерії, які були застосовані управлінським персоналом при складанні узагальненої фінансової звітності.

Застосовна концептуальна основа фінансової звітності (*Applicable financial reporting framework*) – концептуальна основа фінансової звітності, прийнята управлінським персоналом та в разі потреби тими, кого наділено найвищими повноваженнями, при складанні фінансової звітності, яка є прийнятною з огляду на характер суб'єкта господарювання та мету фінансової звітності або яка вимагається законодавством чи нормативними актами. Термін «концептуальна основа достовірного подання» вживають для зазначення концептуальної основи фінансової звітності, яка потребує відповідності вимогам концептуальної основи і: 1) підтверджує, прямо чи опосередковано, що для досягнення достовірного подання фінансової звітності управлінському персоналу може бути потрібно надати розкриття інформації, крім тієї, що конкретно вимагає концептуальна основа; 2) прямо підтверджує, що для досягнення достовірного подання фінансової звітності управлінському персоналу може бути потрібно відхилитися від вимоги концептуальної основи. Очікується, що такі відхилення можливі лише за надзвичайно рідкісних обставин. Термін «концептуальна основа дотримання вимог» уживають для зазначення концептуальної основи фінансової звітності, яка вимагає дотримання вимог концептуальної основи, але не містить підтверджень у наведених вище пунктах.

Заходи контролю (*Control activities*) – політики та процедури, що

допомагають забезпечити виконання розпоряджень управлінського персоналу. Заходи контролю є компонентом внутрішнього контролю.

Заходи контролю на рівні групи (*Group-wide controls*) – заходи контролю, розроблені, впроваджені та підтримувані управлінським персоналом групи щодо фінансової звітності групи (МСА).

Збір (плата, внесок) – обов’язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

Збиток (*Loss*) – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Звичайна діяльність (*Ordinary activity*) – будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення.

Звичайна ціна – ціна товарів (робіт, послуг), визначена сторонами договору, якщо інше не встановлено Податковим кодексом України. Якщо не доведено зворотне, вважається, що така звичайна ціна відповідає рівню ринкових цін.

Звіт з опису та структури заходів контролю організації, що надає послуги (*Report on the description and design of controls at a service organization*) – звіт, який містить: 1) підготовлений управлінським персоналом організації, що надає послуги, опис її системи, цілей і відповідних заходів контролю, які були розроблені та впроваджені станом на визначену дату; 2) звіт аудитора організації, що надає послуги, з метою надання достатньої впевненості, який включає аудиторську думку щодо опису системи, цілей і відповідних заходів контролю в організації, що надає послуги, і прийнятності структури засобів контролю для досягнення визначених цілей контролю.

Звіт з опису, структури та ефективності функціонування заходів контролю організації, що надає послуги (*Report on the description, design, and operating effectiveness of controls at a service organization*) – звіт, який містить: 1) підготовлений управлінським персоналом організації, що надає послуги, опис її системи, цілей і відповідних заходів контролю, їхньої структури та впровадження станом на визначену дату або протягом визначеного періоду і в деяких випадках ефективності їх функціонування протягом зазначеного періоду; 2) звіт аудитора організації, що надає послуги, з метою надання достатньої впевненості, який включає: аудиторську думку стосовно опису системи, цілей і відповідних заходів контролю в організації, що надає послуги, прийнятності структури заходів контролю для досягнення визначених цілей та ефективності функціонування заходів контролю; опис тестів контролю, проведених аудитором організації, що надає послуги, та їх результатів.

Звіт про власний капітал (*Owner's equity statement*) – звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Звіт про екологічну оцінку результатів діяльності (*Environmental performance report*) – звіт, відокремлений від фінансової звітності, в якому суб'єкт господарювання надає третім сторонам якісну інформацію про свої зобов'язання щодо екологічних аспектів бізнесу, своїх політик і цілей у цій сфері, досягнень в управлінні співвідношенням бізнес-процесів та екологічним ризиком, кількісну інформацію про екологічну діяльність.

Звіт про рух грошових коштів (*Cash flow statement*) – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) (*Income statement*) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід.

Зворотний лізинг (оренда) – господарська операція, що здійснюється фізичною чи юридичною особою і передбачає продаж основних засобів фінансовій організації з одночасним зворотним отриманням таких основних засобів такою фізичною чи юридичною особою в оперативний або фінансовий лізинг.

Земельна ділянка – частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, цільовим (господарським) призначенням та з визначеними щодо неї правами.

Земельне поліпшення – результати будь-яких заходів, що призводять до зміни якісних характеристик земельної ділянки та її вартості. До земельних поліпшень належать матеріальні об'єкти, розташовані у межах земельної ділянки, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни призначення, а також результати господарської діяльності або проведення певного виду робіт (зміна рельєфу, поліпшення ґрунтів, розміщення посівів, багаторічних насаджень, інженерної інфраструктури тощо).

Земельний податок – обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів.

Землекористувачі – юридичні та фізичні особи (резиденти і нерезиденти), яким відповідно до закону надані у користування земельні ділянки державної та комунальної власності, у тому числі на умовах оренди.

Землі житлової та громадської забудови – земельні ділянки в межах населених пунктів, які використовуються для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування.

Землі залізничного транспорту – до земель залізничного транспорту належать землі смуг відведення залізниць під залізничним полотном та його облаштуванням, станціями з усіма будівлями і спорудами енергетичного, локомотивного, вагонного, колійного, вантажного і пасажирського господарства, сигналізації та зв'язку, водопостачання, каналізації; під захисними та укріплювальними насадженнями, службовими, культурно-побутовими будівлями та іншими спорудами, необхідними для забезпечення роботи залізничного транспорту.

Землі сільськогосподарського призначення – землі, надані для

виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей.

Злиття (*Financial statesment consolidation*) – об'єднання підприємств (шляхом створення нової юридичної особи, або приєднання підприємств до головного підприємства), в результаті якого власники (акціонери) підприємств, що об'єднуються, здійснюватимуть контроль над усіма чистими активами об'єднаних підприємств з метою досягнення подальшого спільного розподілу ризиків та вигод від об'єднання. При цьому жодна зі сторін не може бути визначена як покупець.

Зменшення корисності (*Decrease of economic benefit*) – втрати економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування.

Значний недолік внутрішнього контролю (*Significant deficiency in internal control*) – недолік або поєднання недоліків у внутрішньому контролі, які, за професійним судженням аудитора, є досить важливими, щоб заслуговувати на увагу тих, кого наділено найвищими повноваженнями.

Значний ризик (*Significant risk*) – ідентифікований та оцінений ризик суттєвого викривлення, що, за судженням аудитора, потребує спеціального розгляду аудитором.

Значні запаси корисних копалин – запаси корисних копалин, розмір яких перевищує незначні запаси корисних копалин.

Значущий компонент (*Significant component*) – компонент, ідентифікований групою із завдання для групи, який: 1) має індивідуальну фінансову значущість для групи; 2) ймовірно через свій особливий характер чи обставини може містити значні ризики суттєвого викривлення фінансової звітності групи.

Значущість (*Significance*) – відносна важливість питання в конкретному контексті. Значущість питання оцінює фахівець-практик у тому контексті, в якому воно розглядається. Це може, наприклад, включати обґрунтовану можливість змінити або вплинути на рішення визначених користувачів звіту фахівця-практика; або, якщо контекстом є судження, чи повідомляти про питання тим, кого наділено найвищими повноваженнями, чи вважатимуть вони це питання важливим з огляду на свої обов'язки. Значущість можна розглядати в контексті кількісних або якісних чинників, наприклад відносної величини, характеру та впливу на предмет перевірки і висловленої зацікавленості передбачуваних користувачів або одержувачів.

Знос основних засобів (*Depreciation*) – сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання

Зобов'язання (*Liabilities*) – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Зовнішнє підтвердження (*External confirmation*) – аудиторські докази, отримані як пряма письмова відповідь аудитору від третьої сторони (сторони, яка підтверджує) у паперовій формі або на електронних чи інших носіях інформації.

Ідентифіковані активи та зобов'язання – придбані активи та зобов'язання, які на дату придбання відповідають критеріям визнання статей балансу.

Ідентичні товари (роботи, послуги) – товари (роботи, послуги), що мають однакові характерні для них основні ознаки. При цьому під ідентичними розуміються товари, що мають однакові ознаки з оцінюваними товарами, у тому числі такі, як: фізичні характеристики; якість та репутація на ринку; країна виробництва (походження); виробник.

Інвестиції (*Investments*) – господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно.

Інвестиційна діяльність (*Investment activity*) – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Інвестиційна нерухомість – власні або орендовані на умовах фінансової оренди земельні ділянки, будівлі, споруди, які розташовуються на землі, утримувані з метою отримання орендних платежів та/або збільшення власного капіталу, а не для виробництва та постачання товарів, надання послуг, адміністративної мети або продажу в процесі звичайної діяльності.

Інвестиційна складова – кошти, передбачені в тарифі на виробництво, передачу та постачання електричної енергії, виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, а також транспортування, зберігання та постачання природного газу ліцензіата як частина прибутку, що залишається в розпорядженні суб'єкта господарювання для цільового фінансування видатків, пов'язаних із відновленням, реконструкцією, модернізацією основних засобів (у тому числі заходів з підвищення безпеки та дотримання екологічних норм) та будівництвом нових об'єктів підприємств паливно-енергетичного комплексу, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Індекс інфляції (*Index inflation*) – індекс інфляції, оприлюднений центральним органом виконавчої влади у галузі статистики.

Інжиніринг – надання послуг (виконання робіт) із складення технічних завдань, проектних пропозицій, проведення наукових досліджень і техніко-економічних обстежень, виконання інженерно-розвідувальних робіт з будівництва об'єктів, розроблення технічної документації, проектування та конструкторського опрацювання об'єктів техніки і технології, надання консультації та авторського нагляду під час монтажних та

пусконаलाгоджувальних робіт, а також надання консультацій, пов'язаних із такими послугами (роботами).

Іноземна валюта – валюта інша, ніж валюта звітності.

Інструмент власного капіталу – контракт, який підтверджує право на частину в активах підприємства, що залишається після вирахування сум за всіма його зобов'язаннями.

Інструмент хеджування – похідний фінансовий інструмент, фінансовий актив або фінансове зобов'язання, справедлива вартість яких і грошові потоки від яких, як очікується, компенсуватимуть зміни справедливої вартості або потоку грошових коштів об'єкта хеджування.

Інформаційна система для фінансової звітності (*Information system relevant to financial reporting*) – компонент внутрішнього контролю, що містить систему фінансової звітності та складається з процедур і записів, створених для ініціювання, реєстрації, обробки й відображення у звітності операцій (а також подій та умов) суб'єкта господарювання і для ведення обліку відповідних активів, зобов'язань та власного капіталу.

Інформація з предмета перевірки (*Subject matter information*) – результат оцінки або визначення предмета перевірки. Саме щодо інформації з предмета перевірки фахівець-практик збирає достатні та відповідні докази, що забезпечать обґрунтовану основу для висловлення висновку в звіті з надання впевненості.

Інша інформація (*Other information*) – фінансова та нефінансова інформація (крім фінансової звітності й аудиторського звіту щодо неї), що включена за законом, нормативним актом або традицією до складу документа, який містить перевірену аудитором фінансову звітність та аудиторський звіт щодо неї.

Інший сукупний дохід - доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства.

Інші довгострокові виплати працівнику – виплати працівнику (окрім виплат по закінченні трудової діяльності, виплат при звільненні та виплат інструментами власного капіталу підприємства), які не підлягають сплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців по закінченні місяця, у якому працівник виконував відповідну роботу.

Іпотечний житловий кредит – фінансовий кредит, що надається фізичній особі банківською чи іншою фінансовою установою відповідно до закону строком не менш як на п'ять повних календарних років для фінансування витрат, пов'язаних з придбанням квартири (кімнати) чи житлового будинку (його частини) або будівництвом житлового будинку (його частини), що надаються у власність позичальника, з прийняттям кредитором такого житла (землі, що знаходиться під таким житловим будинком, у тому числі присадибної ділянки) у заставу.

Іпотечний сертифікат – іпотечний цінний папір, забезпечений іпотечними активами або іпотеками.

Історична фінансова інформація (*Historical financial information*) –

інформація, виражена у фінансових показниках, стосовно конкретного суб'єкта господарювання, отримана на основі облікової системи цього суб'єкта господарювання, про економічні події, які відбувалися у минулих періодах, або про минулі економічні умови чи обставини на певний момент часу.

К

Капіталізація фінансових витрат – включення фінансових витрат до собівартості кваліфікаційного активу.

Капітальні інвестиції – господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації.

Капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи – витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством.

Кваліфікаційний актив – актив, який обов'язково потребує суттєвого часу для його створення.

Кваліфікований страховий поліс – виданий страховиком, який не є пов'язаною стороною страхувальника, страховий поліс, на який не може бути звернене будь-яке стягнення відповідно до закону, страхові виплати (надходження) за яким (полісом) використовуються для виплати працівникам страхувальника за програмами з визначеною виплатою та не повертаються страхувальнику, крім випадків, якщо такі виплати (надходження) перевищують зобов'язання працівникам за умовами полісу або повертаються страхувальнику для погашення вже здійснених ним виплат працівникам.

Квартира – ізольоване помешкання в житловому будинку, призначене та придатне для постійного у ньому проживання.

Кімнати у багатосімейних (комунальних) квартирах – ізольовані помешкання в квартирі, в якій мешкають двоє чи більше квартиронаймачів.

Коефіцієнт ефективності хеджування – частка від ділення відповідно зміни справедливої вартості або грошових потоків об'єкта хеджування на зміну справедливої вартості або грошового потоку від інструмента хеджування.

Коефіцієнт коригування – відношення індексу інфляції на дату балансу (кінець звітного року) та індексу інфляції на дату визнання (переоцінки) відповідної статті звітності.

Комп'ютеризовані методи аудиту (Computer-assisted audit techniques) – прикладні програми аудиторських процедур з використанням комп'ютера як засобу аудиту.

Компенсаційна продукція – частина виробленої продукції, що передається у власність інвестора в рахунок компенсації його витрат.

Компонент (*Component*) – суб’єкт господарювання або вид господарської діяльності, про яку управлінський персонал групи або компонента складає фінансову інформацію, яку слід включати до складу фінансової звітності групи.

Компонент підприємства – одиниця (група одиниць), що генерує грошові кошти та може бути відділена операційно і забезпечує діяльність з виробництва та/або продажу продукції (робіт, послуг).

Консолідована фінансова звітність (*Consolidated financial reporting*) – звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Консолідований іпотечний борг – зобов’язання за договорами про іпотечний кредит, реформовані кредитором відповідно до закону.

Контракт з фіксованою ціною – договір про будівництво, який передбачає фіксовану (тверду) ціну всього обсягу робіт за будівельним контрактом або фіксовану ставку за одиницю кінцевої продукції будівництва (кв. м, кількість місць тощо).

Контракт за ціною «витрати плюс» – договір про будівництво, який передбачає ціну як суму фактичних витрат підрядника на виконання будівельного контракту та погодженого прибутку (у вигляді процента від витрат або фіксованої величини).

Контроль – вирішальний вплив на фінансову, господарську і комерційну політику підприємства або підприємництва з метою одержання вигод від його діяльності.

Контрольні учасники – учасники спільної діяльності зі створенням юридичної особи (спільного підприємства), які здійснюють контроль за її діяльністю.

Концептуальна основа загального призначення (*General purpose framework*) – концептуальна основа фінансової звітності призначена відповідати загальним потребам широкого кола користувачів у фінансовій інформації. Може бути концептуальною основою достовірного подання або концептуальною основою дотримання вимог. Термін «концептуальна основа достовірного подання» вживають для зазначення концептуальної основи фінансової звітності, яка потребує дотримання вимог концептуальної основи і: 1) підтверджує, прямо чи опосередковано, що для досягнення достовірного подання фінансової звітності управлінському персоналу може бути необхідно надати розкриття інформації, крім тієї, що конкретно вимагає концептуальна основа; 2) прямо підтверджує, що для досягнення достовірного подання фінансової звітності управлінському персоналу може бути потрібно відхилитися від вимоги концептуальної основи. Очікується, що такі відхилення можливі лише за надзвичайно рідкісних обставин. Термін «концептуальна основа дотримання вимог» уживається для зазначення концептуальної основи фінансової звітності, яка вимагає дотримання вимог концептуальної основи, але не містить підтверджень у пунктах а і б, наведених вище.

Концептуальна основа спеціального призначення (*Special purpose framework*) – концептуальна основа фінансової звітності, призначена для задоволення інформаційних потреб конкретних користувачів. Може бути концептуальною основою достовірного подання або концептуальною основою дотримання вимог.

Корисні копалини – природні мінеральні утворення органічного і неорганічного походження у надрах, у тому числі будь-які підземні води, а також техногенні мінеральні утворення в місцях видалення відходів виробництва та втрат продуктів переробки мінеральної сировини, які можуть бути використані у сфері матеріального виробництва.

Користувачі звітності – фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень.

Корпоративне управління (*Corporate governance*) – поняття, що описує роль особи (осіб) або організації (організацій), які несуть відповідальність за нагляд за стратегією суб'єкта господарювання, і зобов'язання, пов'язані з підзвітністю суб'єкта господарювання.

Корпоративні права – права особи, частка якої визначається у статутному фонді (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами.

Котедж – одно-, півтораповерховий будинок невеликої житлової площі для постійного чи тимчасового проживання з присадибною ділянкою.

Кредитний ризик – імовірність втрат однієї зі сторін-укладачів контракту про придбання фінансового інструмента внаслідок невиконання зобов'язання іншою стороною.

Кредитор – юридична або фізична особа, яка має підтвержені у встановленому порядку вимоги щодо грошових зобов'язань до боржника, у тому числі щодо виплати заборгованості із заробітної плати працівникам боржника, а також контролюючі органи – щодо податків та зборів.

Критерії (*Criteria*) – контрольні показники, які використовують для оцінки або визначення предмета перевірки, включаючи контрольні показники подання та розкриття інформації, якщо це доречно. Критерії можуть бути формальними або менш формальними. Можуть існувати різні критерії для одного й того самого предмета перевірки. Належні критерії потрібні для обґрунтовано послідовної оцінки чи визначення предмета перевірки в контексті професійного судження.

Кумулятивний приріст інфляції – добуток індексів інфляції за період, що складається з трьох останніх років, включаючи звітний.

Курсова різниця – різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах.

Л

Лист-зобов'язання (*Engagement letter*) – письмові умови завдання у формі листа.

Лізингова (орендна) операція – господарська операція (крім операцій з фрахтування (чартеру) морських суден та інших транспортних засобів) фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних засобів у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) за плату та на визначений строк.

Ліквідаційна вартість (*Liquidation value*) – сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство/установа очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).

Лісові землі – земельні ділянки, на яких розташовані лісові ділянки.

Ломбардна операція – операція, що здійснюється фізичною чи юридичною особою, з отримання коштів від юридичної особи, що є фінансовою установою, згідно із законодавством України, під заставу товарів або валютних цінностей. Ломбардні операції є різновидом кредиту під заставу.

Лотерея – масова гра незалежно від її назви, умовами проведення якої передбачається розіграш призового (виграшного) фонду між її гравцями, приз (виграш) в якій має випадковий характер і територія проведення якої не обмежується одним приміщенням (будівлею). Діяльність з проведення лотерей регулюється спеціальним законом. Не вважаються лотереєю ігри, що проводяться на безоплатних засадах юридичними особами та фізичними особами – підприємцями і мають на меті рекламування їх товару (платної послуги), сприяння їх продажу (наданню) за умови, що організатори цих ігор витрачають на їх проведення свій прибуток (дохід).

М

Магазин безмитної торгівлі – заклад торгівлі товарами, що знаходяться в митному режимі безмитної торгівлі.

Материнські компанії – юридичні особи, які є власниками інших юридичних осіб або здійснюють контроль над такими юридичними особами, як пов'язані особи.

Майданчики для платного паркування – площа території (землі), що належить на правах власності територіальній громаді або державі, на якій відповідно до рішення органу місцевого самоврядування здійснюється платне паркування транспортних засобів.

Максимальні роздрібні ціни – ціни, встановлені на підакцизні товари (продукцію з урахуванням усіх видів податків (зборів). Акцизний податок з

реалізованих суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів не включається до максимальної роздрібної ціни.

Мале підприємство (Smaller entity) – суб'єкт господарювання, якому зазвичай властиві такі якісні характеристики: володіння та управління зосереджено у невеликій кількості осіб (часто в руках однієї особи; це може бути фізична особа або інше підприємство, у власності якого перебуває суб'єкт господарювання, за умови, що власник демонструє відповідні якісні характеристики), а також: одна або кілька з таких характеристик: прості та нескладні операції; спрощена система ведення обліку; незначна кількість напрямів економічної діяльності та мала кількість продукції за кожним із них; обмежена кількість засобів внутрішнього контролю; небагато рівнів управлінського персоналу з повноваженнями щодо широкого кола засобів контролю; або нечисленний персонал з широким колом обов'язків для багатьох працівників. Ці якісні характеристики не є вичерпними, вони притаманні не тільки малим підприємствам, а малі підприємства, в свою чергу, не обов'язково мають демонструвати всі наведені характеристики.

Марка акцизного податку – спеціальний знак для маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів, віднесений до документів суворого обліку, який підтверджує сплату акцизного податку, легальність ввезення та реалізації на території України цих виробів.

Маркетингові послуги (маркетинг) – послуги, що забезпечують функціонування діяльності платника податків у сфері вивчення ринку, стимулювання збуту продукції (робіт, послуг), політики цін, організації та управлінні руху продукції (робіт, послуг) до споживача та післяпродажного обслуговування споживача в межах господарської діяльності такого платника податків. До маркетингових послуг належать, у тому числі: послуги з розміщення продукції платника податку в місцях продажу, послуги з вивчення, дослідження та аналізу споживчого попиту, внесення продукції (робіт, послуг) платника податку до інформаційних баз продажу, послуги зі збору та розповсюдження інформації про продукцію (роботи, послуги).

Маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів – наклеювання марки акцизного податку на пляшку (упаковку) алкогольного напою чи пачку (упаковку) тютюнового виробу в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України щодо виробництва, зберігання та продажу марок акцизного податку.

Материнське (холдингове) підприємство – підприємство, яке здійснює контроль дочірніх підприємств.

Материнські компанії – юридичні особи, які є власниками інших юридичних осіб або здійснюють контроль над такими юридичними особами, як пов'язані особи.

Мережа (Network) – більша за розміром структура: призначена для співпраці, та явною метою якої є спільна участь у розподілі прибутку чи витрат або яка перебуває у спільному володінні, під спільним контролем чи управлінням і має спільну політику та процедури контролю якості, спільну стратегію ведення бізнесу, використовує спільну торгову назву або значну

частину професійних ресурсів.

Мережева фірма (*Network firm*) – фірма або суб'єкт господарювання, який належить до мережі.

Метод ефективної ставки відсотка (*Effective interest rate method*) – метод нарахування амортизації дисконту або премії, за яким сума амортизації визначається як різниця між доходом за фіксованою ставкою відсотка і добутком ефективної ставки та амортизованої вартості на початок періоду, за який нараховується відсоток.

Метод участі в капіталі (*Owners' equity method*) – метод обліку інвестицій, згідно з яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або зменшується на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування.

Митні платежі – податки, що відповідно до Податкового кодексу України або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (*International Financial Reporting Standards*) – Міжнародні стандарти фінансової звітності, оприлюднені Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Мінеральна сировина – товарна продукція гірничодобувного підприємства, що є результатом його господарської діяльності з видобутку корисних копалин, у тому числі шляхом виконання господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною, і за якісними характеристиками відповідає вимогам установлених законодавством стандартів або вимогам договорів.

Мінімальне акцизне податкове зобов'язання – мінімальне акцизне податкове зобов'язання – мінімальна величина податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку з сигарет, виражена у твердій сумі за 1000 штук сигарет одного найменування, реалізованих на митній території України чи ввезених на митну територію України.

Монетарні статті – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів.

Мінімальні орендні платежі – платежі, що підлягають сплаті орендарем протягом строку оренди (за вирахуванням вартості послуг та податків, що підлягають сплаті орендодавцю, і непередбаченої орендної плати), збільшені: 1) для орендаря – на суму його гарантованої ліквідаційної вартості; 2) для орендодавця – на суму його гарантованої ліквідаційної вартості. У разі можливості та наміру орендаря придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою за його справедливу вартість на дату придбання, мінімальні орендні платежі складаються з мінімальної орендної плати за весь строк оренди та суми, яку слід сплатити згідно з угодою на придбання об'єкта оренди.

Модифікована думка (*Modified opinion*) – умовно-позитивна думка, негативна думка або відмова від висловлення думки.

Монетарні статті – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів.

Моніторинг (стосовно контролю якості) (*Monitoring (in relation to quality control)*) – процес, що включає постійний розгляд та оцінку системи контролю якості фірми, в тому числі періодичну перевірку обраних завершених завдань; призначений для надання фірмі обґрунтованої впевненості в тому, що її система контролю якості функціонує ефективно.

Моніторинг заходів контролю (*Monitoring of controls*) – процес, призначений оцінити ефективність діяльності з внутрішнього контролю в часі. Він охоплює вчасну оцінку структури і функціонування заходів контролю та вживання необхідних виправних заходів, модифікованих відповідно до змін в умовах. Моніторинг заходів контролю є компонентом внутрішнього контролю.

Надання послуг електронного цифрового підпису – реєстрація заявників, надання у користування засобів електронного цифрового підпису, надання допомоги при генерації відкритих та особистих ключів, обслуговування сертифікатів ключів (формування, розповсюдження, скасування, зберігання, блокування та відновлення), надання інформації щодо чинних, скасованих і блокованих сертифікатів ключів, надання послуги фіксування часу, консультаційних та інших послуг.

Надміру сплачені грошові зобов'язання – суми коштів, які на певну дату зараховані до відповідного бюджету понад нараховані суми грошових зобов'язань, граничний строк сплати яких настав на таку дату.

Накопичена амортизація нематеріальних активів – сума амортизації об'єкта нематеріальних активів з початку його корисного використання.

Належні критерії (*Suitable criteria*) – критерії, які мають такі характеристики: 1) доречність – доречні критерії сприяють висновкам, що допомагають визначеним користувачам у процесі прийняття рішень; 2) повнота – критерії є достатньо повними, якщо не пропущені важливі чинники, які можуть впливати на висновки в контексті обставин завдання. Повні критерії містять, за потреби, контрольні показники для подання й розкриття інформації; 3) достовірність – достовірні критерії уможливають обґрунтовану послідовну оцінку чи визначення предмета перевірки, включаючи, якщо це доречно, подання та розкриття інформації, якщо вони застосовуються за подібних обставин однаково кваліфікованими фахівцями-практиками; 4) нейтральність – нейтральні критерії сприяють неупередженим висновкам; 5) зрозумілість – зрозумілі критерії сприяють висновкам, що є чіткими, вичерпними та тлумачення яких не може значно відрізнитися.

Належно кваліфікована зовнішня особа (*Suitably qualified external person*) – особа, яка є сторонньою для фірми, має компетентність та кваліфікацію, що

дають їй змогу діяти як партнер із завдання, наприклад партнер іншої фірми чи працівник (із належним досвідом) професійної бухгалтерської організації, члени якої можуть виконувати аудити та огляди історичної фінансової інформації, інші завдання з надання впевненості або супутніх послуг, або організації, що надає відповідні послуги з контролю якості.

Наскрізна перевірка (*Walk-through test*) – перевірка, яка передбачає простежування кількох операцій у системі фінансової звітності.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку – нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам фінансової звітності.

Невизначеність (*Uncertainty*) – ситуація, результат якої залежить від майбутніх дій або подій, які суб'єкт господарювання безпосередньо не контролює, але які можуть вплинути на фінансову звітність.

Невизначеність попереднього оцінювання (*Estimation uncertainty*) – чутливість облікової оцінки та розкриття пов'язаної з нею інформації до властивої неточності їх вимірювання.

Невиправлені викривлення (*Uncorrected misstatements*) – викривлення, які аудитор накопичив у процесі аудиторської перевірки і які не були виправлені.

Невідмовна орендна угода – орендна угода, за якою орендарем на початок строку оренди сплачено таку суму орендної плати, яка дає змогу орендодавцю бути впевненим у продовженні строку оренди, або яка може бути розірвана тільки: 1) з дозволу орендодавця; 2) якщо відбулася певна непередбачена подія; 3) у разі укладання орендарем нової угоди про оренду цього самого активу або замість нього іншого аналогічного за призначенням активу з тим самим орендодавцем.

Невідповідність (*Inconsistency*) – інша інформація, що суперечить інформації, яка міститься у перевірній аудитором фінансовій звітності. Суттєва невідповідність може викликати сумніви щодо аудиторських висновків, зроблених виходячи з раніше одержаних аудиторських доказів, та, можливо, щодо основи аудиторської думки про фінансову звітність.

Негарантована ліквідаційна вартість – частина ліквідаційної вартості об'єкта оренди, отримання якої орендодавцем не забезпечується або гарантується лише пов'язаною з ним стороною.

Негативний гудвіл (*Badwill*) – перевищення вартості частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань над вартістю придбання на дату придбання.

Негрошові операції – операції, які не потребують використання грошей та їх еквівалентів.

Недолік внутрішнього контролю (*Deficiency in internal control*) – недолік, який існує, якщо: 1) контроль розроблений, упроваджений і функціонує так, що неможливо своєчасно попередити або виявити та виправити викривлення у фінансовій звітності; 2) відсутній контроль, необхідний для своєчасного

запобігання, виявлення та виправлення викривлень у фінансовій звітності.

Недотримання вимог (Non-compliance) – дії або бездіяльність (навмисні та ненавмисні) з боку суб'єкта господарювання, які суперечать чинному законодавству чи нормативним актам. Такі дії включають операції, які здійснює суб'єкт господарювання або від його імені чи за його дорученням ті, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінський персонал та працівники суб'єкта господарювання. До недотримання вимог не належать особисті неправомірні дії (не пов'язані з діяльністю суб'єкта господарювання) тих, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінського персоналу та працівників суб'єкта господарювання.

Незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи – капітальні інвестиції у придбання, створення і модернізацію нематеріальних активів, використання яких за призначенням на дату балансу не відбулося.

Незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи – капітальні інвестиції у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних матеріальних активів, введення яких в експлуатацію на дату балансу не відбулося, а також авансові платежі для фінансування будівництва.

Незаконне привласнення активів (Misappropriation of assets) – дії, які стосуються крадіжки активів суб'єкта господарювання та часто здійснюються найманими працівниками у відносно невеликих і несуттєвих розмірах. Однак у незаконному привласненні активів може брати участь також управлінський персонал, для якого, як правило, легше замаскувати або приховати незаконне привласнення такими способами, що їх важко виявити.

Незалежна професійна діяльність – участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб.

Незалежність (Independence) включає: 1) незалежність думки – спрямованість думки, яка дає можливість висловити думку без будь-якого впливу, що може поставити під загрозу професійне судження, і діяти чесно, з об'єктивністю та з професійним скептицизмом; 2) незалежність поведінки – уникнення фактів та обставин настільки суттєвих, що розсудлива і поінформована третя сторона, зваживши всю відповідну інформацію, у тому числі вжиті застережні заходи, обґрунтовано дійшла б висновку, що чесність, об'єктивність чи професійний скептицизм фірми або члена групи з надання впевненості були поставлені під загрозу.

Незначні запаси корисних копалин – запаси корисних копалин, що визначаються за критеріями, які встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Неконтрольована частка – частина чистого прибутку (збитку),

сукупного доходу та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства).

Нелісові землі – земельні ділянки, зайняті чагарниками, комунікаціями, сільськогосподарськими угіддями, водами і болотами, малопродуктивними землями тощо.

Нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований і утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, адміністративних цілей чи надання в оренду іншим особам.

Нематеріальні активи – право власності на результати інтелектуальної діяльності, у тому числі промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані об'єктом права власності (інтелектуальної власності), право користування майном та майновими правами платника податку в установленому законодавством порядку, у тому числі набуті в установленому законодавством порядку права користування природними ресурсами, майном та майновими правами.

Немодифікована думка (Unmodified opinion) – думка, висловлена аудитором, якщо він дійшов висновку про те, що фінансова звітність складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності.

Немонетарні статті – статті інші, ніж монетарні статті балансу.

Непередбачена орендна плата – частин орендної плати, яка не зафіксована конкретно сумою та розраховується із застосуванням показників інших, ніж строк оренди (обсяг продажу, рівень використання, індекс інфляції та цін, ринкові ставки відсотка тощо).

Непередбачене зобов'язання (Unforeseent liabilities) – це: 1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або 2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоімовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Неправдива фінансова звітність – звітність, яка містить навмисні викривлення, включаючи пропуск сум або розкриття інформації у фінансовій звітності, з метою введення в оману користувачів фінансової звітності

Неприбуткові підприємства – підприємства, установи та організації, основною метою діяльності яких є не одержання прибутку, а провадження благодійної діяльності та меценатства і іншої діяльності, передбаченої законодавством;

Нереалізовані прибутки та збитки від внутрішньогрупових операцій – прибутки та збитки, які виникають внаслідок внутрішньогрупових операцій (продажу товарів, продукції, виконання робіт, послуг тощо) і включаються до балансової вартості активів підприємства. Нереалізовані прибутки та збитки від

внутрішньогрупових операцій – прибутки та збитки, які виникають внаслідок внутрішньогрупових операцій (продажу товарів, продукції, виконання робіт, послуг тощо) і включаються до балансової вартості активів підприємства.

Нерезиденти – це: 1) іноземні компанії, організації, утворені відповідно до законодавства інших держав, їх зареєстровані (акредитовані або легалізовані) відповідно до законодавства України філії, представництва та інші відокремлені підрозділи з місцезнаходженням на території України; 2) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва інших держав і міжнародних організацій в Україні; 3) фізичні особи, які не є резидентами України.

Несільськогосподарські угіддя – господарські шляхи і прогони, полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, крім віднесених до земель лісгосподарського призначення, землі під господарськими будівлями і дворами, землі під інфраструктурою оптових ринків сільськогосподарської продукції, землі тимчасової консервації тощо.

Новий транспортний засіб – транспортний засіб, що не має актів державної реєстрації уповноважених органів, у тому числі іноземних, які дають право на його експлуатацію.

Норма капіталізації фінансових витрат – частка від ділення середньозваженої величини фінансових витрат та суми всіх непогашених запозичень (крім тих, що безпосередньо пов'язані з кваліфікаційним активом або мають цільове призначення) підприємства протягом звітного періоду.

Нормальна потужність – очікуваний середній обсяг діяльності, що може бути досягнутий за умов звичайної діяльності підприємства протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва.

Нормативна грошова оцінка земельних ділянок – капіталізований рентний дохід із земельної ділянки, визначений відповідно до законодавства центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин.

Об'єднання підприємств (Business combination) – з'єднання окремих підприємств у результаті приєднання одного підприємства до іншого або внаслідок одержання контролю одним підприємством над чистими активами та діяльністю іншого підприємства.

Об'єднання підприємств та видів їх господарської діяльності – поєднання окремих підприємств та/або видів їх діяльності в одне підприємство з метою одержання доходів, зниження витрат або отримання економічних вигод у інший спосіб.

Об'єкт будівництва – сукупність будівель і споруд або окремі будівлі і споруди, будівництво яких здійснюється за єдиним проектом.

Об'єкт витрат – продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом

(виконанням) витрат.

Об'єктом оподаткування можуть бути майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового обов'язку.

Об'єкт основних засобів – це закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством. Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Об'єкт хеджування – актив, зобов'язання або майбутня операція, що створюють для підприємства ризик зміни справедливої вартості цих активів і зобов'язань або зміни грошових потоків, пов'язаних з майбутньою операцією.

Об'єкти житлової нерухомості – будівлі, віднесені відповідно до законодавства до житлового фонду, дачні та садові будинки.

Об'єкти нежитлової нерухомості – будівлі, приміщення, що не віднесені відповідно до законодавства до житлового фонду.

Облікова оцінка періодами (*Accounting estimate*) – попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами.

Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

Обліковий прибуток (збиток) – це сума прибутку (збитку) до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку і відображена у звіті про фінансові результати за звітній період.

Облікові записи (*Accounting records*) – початкові бухгалтерські записи та підтвердні записи (наприклад, чеки і записи електронних переказів коштів; рахунки-фактури; контракти; Головна і допоміжні книги, журнальні записи та інші коригування фінансової звітності, не відображені в офіційних журнальних записах; та такі записи, як робочі й електронні таблиці, що підтверджують розподіл витрат, обчислення, звірки й розкриття інформації).

Оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Обсяг видобутих корисних копалин – обсяг товарної продукції

гірничодобувного підприємства, що відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» обліковується гірничодобувним підприємством як запаси – активи, вартість яких може бути достовірно визначена, для яких існує імовірність отримання їх власником – суб'єктом господарювання економічної вигоди, пов'язаної з їх використанням, та які складаються з: сировини, призначеної для обслуговування виробництва, у тому числі шляхом виконання господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною, та адміністративних потреб; готової продукції, що виготовлена на гірничодобувному підприємстві, у тому числі шляхом виконання господарських договорів про послуги з давальницькою сировиною, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом.

Обсяг огляду (Scope of a review) – процедури огляду, які вважають необхідними за певних обставин для досягнення мети огляду.

Обтяжливий контракт (Oppressive contract) – це контракт, витрати (яких не можна уникнути) на виконання якого перевищують очікувані економічні вигоди від цього контракту.

Огляд (Review (in relation to quality control)) – оцінка якості виконаної роботи та висновків, яких дійшли інші особи.

Огляд контролю якості завдання (Engagement quality control review) – процес, призначений для забезпечення об'єктивної оцінки на дату звіту або раніше, значних суджень, які висловила група із завдання, або висновків, яких вона дійшла під час формулювання звіту. Призначений для аудитів фінансової звітності зареєстрованих на біржі суб'єктів господарювання та інших завдань (якщо вони є), для яких фірма визначила необхідність огляду контролю якості завдання.

Однорідні (подібні) товари (роботи, послуги) – товари (роботи, послуги), що не є ідентичними, але мають схожі характеристики і складаються із схожих компонентів, у результаті чого виконують однакові функції порівняно з товарами, що оцінюються, та вважаються комерційно взаємозамінними.

Оперативний лізинг – господарська операція фізичної або юридичної особи, що передбачає передачу орендарю основного засобу, придбаного або виготовленого орендодавцем, на умовах інших, ніж ті, що передбачаються фінансовим лізингом (орендою).

Оператор спільної діяльності – учасник спільної діяльності без створення юридичної особи, якому згідно з договором доручено вести справи спільної діяльності, зокрема її бухгалтерський облік.

Операції пов'язаних сторін – це передача активів або зобов'язань однією пов'язаною стороною іншими сторонами.

Операційна діяльність (Operating activity) – це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестицією чи фінансовою діяльністю.

Операційна нерухомість – власні або орендовані на умовах фінансової оренди земельні ділянки, будівлі, споруди, які розташовуються на землі,

утримувані з метою використання для виробництва, або постачання товарів чи надання послуг, або ж в адміністративних цілях.

Операційна оренда – це оренда інша, ніж фінансова.

Операційний цикл – це проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів (еквівалентів грошових коштів) від реалізації виробленої з них продукції або товарів та послуг.

Операція в іноземній валюті – це господарська операція, вартість якої визначена в іноземній валюті або яка потребує розрахунків в іноземній валюті.

Операція з давальницькою сировиною – операція з переробки (обробки, збагачення чи використання) давальницької сировини (незалежно від кількості замовників і виконавців, а також етапів (операцій)) з метою одержання готової продукції за відповідну плату. До операцій з давальницькою сировиною належать операції, в яких сировина замовника на конкретному етапі її переробки становить не менш як 20 відсотків загальної вартості готової продукції.

Операція між незалежними сторонами (Arm's length transaction) – операція, яку здійснюють на таких умовах, коли, наприклад, зацікавлений покупець і зацікавлений продавець, які не є пов'язаними сторонами, діють незалежно один від одного та переслідують свої власні найкращі інтереси.

Операція РЕПО – операція купівлі (продажу) цінних паперів із зобов'язанням зворотного їх продажу (купівлі) через визначений строк за заздалегідь обумовленою ціною, що здійснюється на основі єдиного договору РЕПО. В цілях Податкового кодексу України строк між датами виконання першої та другої частин операції РЕПО (строк РЕПО) не може перевищувати одного року.

Операція, платіж за якою здійснюється на основі акцій – операція, за якою заборгованість за придбані (отримані) товари (роботи, послуги) підприємство погашає інструментами власного капіталу (в тому числі акціями або опціонами на акції) та/або коштами (іншими активами) в сумі, яка визначається на основі вартості акцій або інших інструментів власного капіталу.

Опціон на акції – договір, який надає утримувачеві право (але не зобов'язує) підписатися на акції підприємства з фіксованою ціною або ціною, яку можна визначити на конкретний період.

Опціон оновлений – опціон на нові акції, який укладається, якщо акції використовують для забезпечення відповідності ціні здійснення попереднього опціону на акції.

Орган стягнення – державний орган, уповноважений здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу в межах повноважень, встановлених Податковим кодексом України та іншими законами України.

Організація, що надає послуги – стороння організація (або частина сторонньої організації), яка надає суб'єктам господарювання – користувачам послуги, що є частиною інформаційних систем, важливих для фінансової звітності цих суб'єктів господарювання.

Оренда – це угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку.

Орендна ставка відсотка – це ставка відсотка, за якою теперішня вартість суми мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості дорівнює справедливій вартості об'єкта фінансової оренди на початок строку оренди.

Основна діяльність (Basic activity) – це операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або задля здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

Остаточний розрахунок за програмою з визначеною виплатою – це дія підприємства, якою анулюються всі подальші зобов'язання щодо частини або повного обсягу виплат за програмою з визначеною виплатою, зокрема одноразова сплата грошовими коштами учасникам програми.

Оцінювати (Assess) – аналізувати ідентифіковані ризики суттєвого викривлення, щоб дійти висновку про їх значущість.

Паливо моторне сумішеве – види палива, отримані в результаті змішування палива, одержаного з нафтової сировини, з біоетанолом та добавками на основі біоетанолу, біодизелю або іншими біокомпонентами, вміст яких відповідає вимогам нормативних документів на паливо моторне сумішеве.

Партнер (Partner) – будь-яка особа, уповноважена приймати від імені фірми зобов'язання щодо виконання завдання з надання професійних послуг.

Партнер із завдання (Engagement partner) – партнер або інша особа у фірмі, яка несе відповідальність за завдання, його виконання та звіт, що

надається від імені фірми, і яка, якщо це потрібно, має відповідні повноваження від професійної, юридичної або регуляторної організації.

Партнер із завдання для групи (*Group engagement partner*) – партнер або інша особа на фірмі, яка несе відповідальність за завдання з аудиту групи та його виконання, а також за аудиторський звіт щодо фінансової звітності групи, який надається від імені фірми. Якщо спільні аудитори проводять аудит групи, спільні партнери із завдання та їх групи із завдання вважаються партнером із завдання для групи та групою із завдання для групи.

Пасивні доходи – доходи, отримані у вигляді процентів, дивідендів, страхових виплат і відшкодувань, а також роялті.

Пенсійний вклад – кошти, внесені на пенсійний депозитний рахунок, відкритий у банківській установі згідно з договором пенсійного вкладу відповідно до закону.

Пенсійний внесок – кошти, внесені до недержавного пенсійного фонду, страхової організації або на пенсійний депозитний рахунок до банківської установи у межах недержавного пенсійного забезпечення чи сплачені до Накопичувального пенсійного фонду загальнообов'язкового державного пенсійного страхування відповідно до закону.

Пеня – сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки.

Первісна вартість (*Historical cost*) – це історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Перевірена аудитором фінансова звітність (*Audited financial statements*) – фінансова звітність, яка перевірена аудитором відповідно до МСА та яка є основою для складання узагальненої фінансової звітності.

Перевірка (щодо контролю якості) (*Inspection (in relation to quality control)*) – процедури, які стосуються завершених завдань та призначені для отримання доказів дотримання аудиторськими групами із завдання політик і процедур фірми щодо контролю якості.

Передумова, пов'язана з відповідальністю управлінського персоналу і за потреби тих, кого наділено найвищими повноваженнями, на основі якої проводиться аудит (*Premise, relating to the responsibilities of management and, where appropriate, those charged with governance on which an audit is conducted*) – передумова, яка полягає в тому, що управлінський персонал і за потреби ті, кого наділено найвищими повноваженнями, визнали і розуміють, що вони несуть відповідальність, яка є фундаментальною для проведення аудиту згідно з МСА.

Передумови для проведення аудиту (*Preconditions for an audit*) – застосування управлінським персоналом прийнятої концептуальної основи фінансової звітності при складанні фінансової звітності та згода управлінського персоналу і за потреби тих, кого наділено найвищими повноваженнями, на умови проведення аудиту.

Переоцінена вартість (*Overrated value*) – це вартість необоротних активів після їх переоцінки.

Перспективна оцінка (*Projection*) – майбутня фінансова інформація, складена на основі: 1) гіпотетичних припущень про майбутні події та дії управлінського персоналу, які, як очікується, не обов'язково відбуватимуться; наприклад, якщо деякі суб'єкти господарювання розпочинають свою діяльність або розглядають можливість істотних змін характеру своєї діяльності; 2) поєднання найкращої оцінки та гіпотетичних припущень.

Письмові запевнення (*Written representation*) – письмова заява управлінського персоналу, надана аудитору для підтвердження певних питань або обґрунтування інших аудиторських доказів. У цьому контексті письмові запевнення не включають фінансову звітність, твердження, які вона містить, або підтвердну документацію – облікові книги та записи.

Підрядник – це юридична особа, яка укладає будівельний контракт, виконує передбачені будівельним контрактом роботи і передає їх замовникові.

План – графік документальних виїзних перевірок – перелік платників податків, що підлягають плановій перевірці контролюючими органами у відповідний період календарного року.

Плата за землю – обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності.

Плата за марки акцизного податку – плата, що вноситься вітчизняними виробниками та імпортерами алкогольних напоїв і тютюнових виробів за покриття витрат з виробництва, зберігання та реалізації марок акцизного податку.

Платниками податків визнаються фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з цим Кодексом або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів згідно з Податковим кодексом України.

Пов'язані особи (*Related party*) – юридичні та/або фізичні особи, відносини між якими можуть впливати на умови або економічні результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють.

Пов'язані сторони – це особи, стосунки між якими обумовлюють можливість однієї сторони контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття фінансових і оперативних рішень іншою стороною.

Поворотна фінансова допомога – сума коштів, що надійшла платнику податків у користування за договором, який не передбачає нарахування процентів або надання інших видів компенсацій у вигляді плати за користування такими коштами, та є обов'язковою до повернення.

Повторне виконання (*Reperformance*) – незалежне виконання аудитором процедур чи вживання заходів контролю, які спершу виконувались як частина

процедур внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.

Повторне обчислення (*Recalculation*) – процедура, яка передбачає перевірку математичної правильності документів або записів.

Подальші події (*Subsequent events*) – події, що відбуваються у період між датою фінансової звітності та датою аудиторського звіту, і факти, які стають відомими аудитору після дати аудиторського звіту.

Податок – це обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до цього Податкового кодексу України.

Податкова база активу і зобов'язання – це оцінка активу і зобов'язання, яка використовується з метою оподаткування цього активу і зобов'язання при визначенні податку на прибуток.

Податкова вимога – письмова вимога контролюючого органу до платника податків щодо погашення суми податкового боргу.

Податкова декларація, розрахунок – документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Податкова застава – спосіб забезпечення сплати платником податків грошового зобов'язання та пені, не сплачених таким платником у строк, визначений цим Податковим кодексом України.

Податкова консультація – операція купівлі (продажу) цінних паперів із зобов'язанням зворотного їх продажу (купівлі) через визначений строк за заздалегідь обумовленою ціною, що здійснюється на основі єдиного договору РЕПО.

Податкова різниця – різниця, яка виникає між оцінкою і критеріями визнання доходів, витрат, активів, зобов'язань за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та доходами і витратами, визначеними податковим законодавством.

Податкова пільга – передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав.

Податкове зобов'язання (*Tax liabilities*) – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк).

Податкове повідомлення в міжнародних правовідносинах – письмове повідомлення контролюючого органу про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання, визначену документом іноземної держави, за яким здійснюється погашення такої суми грошового зобов'язання відповідно до

міжнародного договору України.

Податкове повідомлення-рішення – письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання, визначену контролюючим органом у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законодавчими актами, контроль за виконанням яких покладено на контролюючі органи, або внести відповідні зміни до податкової звітності.

Податковим агентом визнається особа, на яку Податковим кодексом України покладається обов'язок з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків.

Податковий агент щодо податку на доходи фізичних осіб – юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ), самозайнята особа, представництво нерезидента – юридичної особи, інвестор (оператор) за угодою про розподіл продукції, які незалежно від організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками та/або форми нарахування (виплати, надання) доходу (у грошовій або негрошовій формі) зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати податок до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що виплачуються такій особі, вести податковий облік, подавати податкову звітність контролюючим органам та нести відповідальність за порушення його норм.

Податковий борг (Tax debt) – сума узгодженого грошового зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій за їх наявності), але не сплаченого платником податків у встановлений Податковим кодексом України строк, а також пеня, нарахована на суму такого грошового зобов'язання.

Податковий борг в міжнародних правовідносинах – грошове зобов'язання з урахуванням штрафних санкцій, пені за їх наявності та витрат, пов'язаних з його стягненням, несплачене в установленний строк, що на підставі відповідного документа іноземної держави є предметом стягнення, яке може бути звернуто відповідно до міжнародного договору України.

Податковий вексель, авальований банком – простий вексель, авальований банком, що видається векселедавцем: до отримання з акцизного складу спирту етилового, до отримання з нафтопереробного підприємства нафтопродуктів або до ввезення нафтопродуктів на митну територію України і є забезпеченням виконання ним зобов'язання сплатити суму акцизного податку у строк.

Податковий кредит – сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду.

Податковий облік – це система групування інформації з метою визначення податкової бази за податками і зборами на основі даних бухгалтерського фінансового обліку, обчислення податкових зобов'язань, їх своєчасної сплати до бюджетів та формування і подання податкової звітності.

Податковим обов'язком визнається обов'язок платника податку

обчислити, задекларувати та/або сплатити суму податку та збору в порядку і строки, визначені Податковим кодексом України, законами з питань митної справи.

Податковий пост – пост, що утворюється на території підприємств, де виробляються продукти з використанням підакцизних товарів, на які встановлено нульову ставку податку.

Податковим періодом визнається встановлений Податковим кодексом України період часу, з урахуванням якого відбувається обчислення та сплата окремих видів податків та зборів.

Податковий прибуток (збиток) – це сума прибутку (збитку), визначена за податковим законодавством об'єктом оподаткування за звітний період.

Податок на додану вартість – непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України.

Подібні об'єкти – це об'єкти, які мають однакове функціональне призначення та однакову справедливу вартість.

Подія після дати балансу – це подія, яка відбувається між датою балансу і датою затвердження керівництвом фінансової звітності, підготовленої до оприлюднення, яка вплинула або може вплинути на фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

Позика – грошові кошти, що надаються резидентами, які є фінансовими установами, або нерезидентами, крім нерезидентів, які мають офшорний статус, позичальнику на визначений строк із зобов'язанням їх повернення та сплатою процентів за користування сумою позики.

Показники Platts – індекси, що офіційно визначені світовим інформаційним агентством Platts та є базою для використання суб'єктами господарської діяльності.

Покупець марок акцизного податку – суб'єкт господарювання, який відповідно до законодавства України є платником акцизного податку з алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Помилка (Error) – ненавмисне викривлення фінансової звітності, включаючи пропуск суми або розкриття інформації.

Помилково сплачені грошові зобов'язання – суми коштів, які на певну дату надійшли до відповідного бюджету від юридичних осіб (їх філій, відділень, інших відокремлених підрозділів, що не мають статусу юридичної особи) або фізичних осіб (які мають статус суб'єктів підприємницької діяльності або не мають такого статусу), що не є платниками таких грошових зобов'язань.

Попередній аудитор – аудитор з іншої аудиторської фірми, який проводив аудит фінансової звітності суб'єкта господарювання у попередньому періоді та який був замінений теперішнім аудитором (Predecessor auditor).

Порівняльна інформація (Comparative information) – суми та розкриття інформації, які входять до складу фінансової звітності стосовно одного чи кількох попередніх періодів відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності.

Порівняльна фінансова звітність (*Comparative financial statements*) – порівняльна інформація, яка містить суми та розкриття іншої інформації за попередній період для порівняння з фінансовою звітністю поточного періоду, проте якщо ця звітність перевірена аудитором, то на неї робиться посилання в аудиторській думці. Рівень інформації, що входить до складу цієї порівняльної фінансової звітності, є зіставним із рівнем інформації у фінансовій звітності поточного періоду.

Послуга з надання персоналу – господарська або цивільно-правова угода, відповідно до якої особа, що надає послугу (резидент або нерезидент), направляє у розпорядження іншої особи (резидента або нерезидента) одну або декількох фізичних осіб для виконання визначених цією угодою функцій. Угода про надання персоналу може передбачати укладання зазначеними фізичними особами трудової угоди або трудового контракту із особою, у розпорядження якої вони направлені. Інші умови надання персоналу (у тому числі винагорода особи, що надає послугу) визначаються угодою сторін.

Постачання послуг – будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелектуальної власності та інші нематеріальні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення певної дії або провадження певної діяльності.

Постачання товарів – будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду.

Постійна податкова різниця, що підлягає вирахуванню – постійна податкова різниця, що призводить до зменшення податкового прибутку (збільшення податкового збитку) звітного періоду.

Постійне представництво – постійне місце діяльності, через яке повністю або частково проводиться господарська діяльність нерезидента в Україні, зокрема: місце управління; філія; офіс; фабрика; майстерня; установка або споруда для розвідки природних ресурсів; шахта, нафтова/газова свердловина, кар'єр чи будь-яке інше місце видобутку природних ресурсів; склад або приміщення, що використовується для доставки товарів, сервер.

Постійний представник (представники) контролюючого органу на акцизному складі – призначена наказом контролюючого органу за місцем розташування акцизного складу посадова особа, яка здійснює постійний безпосередній контроль за дотриманням установленого порядку виробництва, оброблення (перероблення), змішування, розливу, пакування, фасування, зберігання, одержання чи видачі підакцизних товарів (продукції) у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Потенційна проста акція – це фінансовий інструмент або інша угода, які дають право на отримання простих акцій.

Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості,

яка виникає в ході нормального операційного циклу підприємства або буде погашена протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Поточні біологічні активи – біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.

Поточні виплати працівнику – це виплата працівнику (окрім виплат при звільненні та виплат інструментами власного капіталу підприємства), які підлягають сплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців по закінченні місяця, у якому працівник виконував відповідну роботу.

Поточні зобов'язання (*Current liabilities*) – це зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Похідний фінансовий інструмент – це фінансовий інструмент: розрахунки за яким провадитимуться у майбутньому; вартість якого змінюється внаслідок змін відсоткової ставки, курсу цінних паперів, валютного курсу, індексу цін, кредитного рейтингу (індексу) або інших змінних, що є базисними; який не потребує початкових інвестицій.

Початок строку оренди – це дата, яка настає раніше : дата підписання орендної угоди або дата прийняття сторонами зобов'язань щодо основних положень угоди про оренду.

Пояснювальний параграф (*Emphasis of paragraph*) – параграф, включений до аудиторського звіту, що стосується питання, яке в належний спосіб подане або розкрито у фінансовій звітності, та, за судженням аудитора, настільки важливе, що є фундаментальним для розуміння фінансової звітності користувачами.

Права захисту інтересів інвесторів – повноваження, обмежений обсяг яких дає підприємству-інвестору лише можливість захистити свої права та інтереси стосовно підприємства, яке є об'єктом інвестицій, без надання можливості управляти найбільш значущими видами діяльності.

Працівники – фахівці, крім партнерів, включаючи будь-яких експертів, яких наймає фірма.

Претензія за будівельним контрактом – це сума майнової відповідальності замовника чи іншої сторони, яку вимагає відшкодувати підрядник понад ціну контракту.

Прибудинкова територія – територія навколо багатоквартирного будинку, визначена на підставі відповідної містобудівної та земельпорядної документації в межах відповідної земельної ділянки, на якій розташовані багатоквартирний будинок і належні до нього будівлі і споруди, та необхідна для обслуговування багатоквартирного будинку та забезпечення задоволення житлових, соціальних і побутових потреб власників (співвласників) та наймачів (орендарів) квартир, а також нежитлових приміщень, розташованих у багатоквартирному будинку; прибудова до житлового будинку – частина будинку, розташована поза контуром його капітальних зовнішніх стін, і яка має

з основною частиною будинку одну (або більше) спільну капітальну стіну.

Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті – це різниця між залишком коштів на кінець року до коригування та скоригованим за залишком коштів на кінець року у звіті про рух грошових коштів.

Прибуток від активів програми – це дохід, отриманий від активів фонду, за вирахуванням витрат на його управління, податків і зборів (обов'язкових платежів), сплачуваних безпосередньо цим фондом.

Призовий (виграшний) фонд – сукупність виграшів (призів), а саме коштів, майна, майнових прав, які підлягають виплаті (видачі) гравцям у разі їх виграшу в лотерею відповідно до оприлюднених умов її випуску та проведення.

Прийнятність (аудиторських доказів) (Appropriateness (of audit evidence)) – міра якості аудиторських доказів, тобто їх доречність та достовірність для забезпечення підтвердження висновків, на яких ґрунтується аудиторська думка.

Примітки до фінансової звітності – сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

Принцип бухгалтерського обліку – це правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

Припинена діяльність – це ліквідований або визнаний якутримуваний для продажу компонент підприємства, який являє собою: 1) відокремлюваний напрям або сегмент діяльності підприємства; 2) частину єдиного скоординованого плану відмови від окремого напрямку або сегменту діяльності підприємства; 3) дочірнє підприємство, що було придбане винятково з метою його перепродажу.

Причетність аудитора до фінансової інформації (Auditor association with financial information) – аудитор причетний до фінансової інформації в тому разі, якщо він додає аудиторський звіт до цієї інформації або погоджується на використання свого імені у професійних відносинах.

Проведення лотереї – господарська діяльність, яка включає в себе прийняття сплати участі у лотереї (ставок), проведення розіграшів призового (виграшного) фонду лотереї, виплату виграшів (видачу призів), а також інші операції, що забезпечують проведення лотереї.

Провідний управлінський персонал – це персонал, відповідальний за керівництво, планування та контролювання діяльності підприємства.

Прогноз (Forecast) – очікувана фінансова інформація, складена на основі припущень щодо майбутніх подій, які відбудуться за очікуванням управлінського персоналу, та дій, які має намір здійснити управлінський персонал на дату складання такої інформації (припущення про найкращу оцінку).

Прогнозна фінансова інформація (*Prospective financial information*) – фінансова інформація, що ґрунтується на припущеннях про події, які можуть відбутися в майбутньому, та про можливі дії суб'єкта господарювання.

Програми виплат за участю кількох роботодавців – це недержавні програми з визначеним внеском або визначеною виплатою, які використовують сукупність унесених різними підприємствами активів, що не перебувають під спільним контролем, для здійснення виплат працівникам більше ніж одного підприємства.

Програми виплат інструментами власного капіталу підприємства – це угоди, за якими підприємство здійснює виплати працівникам підприємства інструментами власного капіталу.

Програми виплат по закінченні трудової діяльності – це угоди, за якими підприємство здійснює виплати працівникам по закінченні ними трудової діяльності.

Програми з визначеним внеском – це програми виплат по закінченні трудової діяльності, за якими підприємство сплачує визначені відрахування фонду і не матиме зобов'язання сплачувати подальші внески, якщо фонд не матиме достатньо активів для сплати всіх виплат працівникам, пов'язаних з виконанням ними робіт у звітному та попередніх періодах.

Програми з визначеною виплатою – це усі програми виплат по закінченні трудової діяльності, крім програм з визначеним внеском.

Продаж (реалізація) товарів – будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими господарськими, цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за плату або компенсацію незалежно від строків її надання, а також операції з безоплатного надання товарів.

Продаж результатів робіт (послуг) – будь-які операції господарського, цивільно-правового характеру з виконання робіт, надання послуг, надання права на користування або розпоряджання товарами, у тому числі нематеріальними активами та іншими об'єктами власності, що не є товарами, за умови компенсації їх вартості, а також операції з безоплатного надання результатів робіт (послуг).

Проміжна фінансова інформація або звітність (*Interim financial information or statements*) – фінансова інформація, можливо, в меншому обсязі, ніж повний комплект фінансової звітності, випущена на проміжні дати фінансового періоду (як правило, піврічна або квартальна).

Проміжні рахунки – це рахунки за виконані роботи за будівельним контрактом, передані замовнику для оплати.

Простий вексель (*Promissory note*) – цінний папір, який посвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця або його наказ банку сплатити після настання строку платежу визначену суму векселедержателю.

Професійне судження (*Professional judgment*) – застосування необхідних навичок, знань і досвіду в контексті стандартів аудиту, бухгалтерського обліку та професійної етики при прийнятті обґрунтованих рішень щодо плану дій, які

прийнятні за обставинами завдання з аудиту.

Професійний бухгалтер (*Professional accountant*) – особа, яка є членом організації МФБ.

Професійний практикуючий бухгалтер (*Professional accountant in public practice*) – професійний бухгалтер незалежно від класифікації обов'язків (наприклад, аудит, податкова сфера чи консультаційні послуги) у фірмі, що надає професійні послуги. Цей термін також використовують стосовно фірми професійних практикуючих бухгалтерів.

Професійний скептицизм (*Professional scepticism*) – ставлення, що поєднує допитливість, уважність до обставин, які можуть вказувати на можливе викривлення внаслідок помилки або шахрайства, та критичну оцінку аудиторських доказів.

Професійні стандарти (*Professional standards*) – Міжнародні стандарти аудиту (МСА) та відповідні етичні вимоги.

Професійні стандарти (в контексті МСКЯ 1) (*Professional standards in the context of ISQC 1*) – стандарти із завдань РМСАНВ, як визначено в Передмові до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг РМСАНВ, і відповідні етичні вимоги.

Процедура по суті (*Substantive procedure*) – аудиторська процедура, призначена для виявлення суттєвих викривлень на рівні тверджень. Процедури по суті включають: 1) тести деталей (класів операцій, залишків на рахунках та розкриття інформації); 2) аналітичні процедури по суті.

Процедури огляду (*Review procedures*) – процедури, які вважаються необхідними для досягнення мети завдання з огляду, насамперед запити персоналу суб'єкта господарювання та аналітичні процедури, що застосовуються до фінансових даних.

Процедури оцінки ризиків (*Risk assessment procedures*) – аудиторські процедури, які виконують для отримання розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, в тому числі внутрішнього контролю суб'єкта господарювання, визначення й оцінки ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки на рівні фінансової звітності та тверджень.

Проценти – плата за використання грошових коштів, їх еквівалентів або сум, що заборговані підприємству.

Процес оцінки ризиків суб'єкта господарювання (*Entity's risk assessment process*) – компонент внутрішнього контролю, що є процесом ідентифікації бізнес-ризиків, які мають відношення до цілей фінансової звітності, та прийняття рішень, спрямованих на врегулювання цих ризиків і результатів таких дій.

Прямі витрати (*Direct cost*) – це витрати, що можуть бути віднесені безпосередньо конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом.

Прямі інвестиції – господарські операції, що передбачають внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, емітовані юридичною особою при їх розміщенні такою особою.

Пункт приймання (відправлення) та призначення – пункт, що для

відповідного вантажу визначається як прикордонний пункт, перевалювальний комплекс, пункт тимчасового зберігання вантажу, у тому числі підземне сховище природного газу, на території України до його переміщення за межі держави, пункт переробки вантажу на території України до переміщення вантажу за її межі.

Реалізація підакцизних товарів (продукції) – будь-які операції на митній території України, що передбачають відвантаження підакцизних товарів (продукції) згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими господарськими, цивільно-правовими договорами з передачею прав власності або без такої, за плату (компенсацію) або без такої, незалежно від строків її надання, а також безоплатного відвантаження товарів, у тому числі з давальницької сировини, реалізація суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів.

Результат облікової оцінки (*Outcome of an accounting estimate*) – фактична грошова сума, що є наслідком завершення основної операції (основних операцій), події (подій) або умови (умов), які розглядаються в обліковій оцінці.

Реінвестиції – господарські операції, що передбачають здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок прибутку, отриманого від інвестиційних операцій.

Рентна плата – загальнодержавний податок, який справляється за користування надрами для видобування корисних копалин; за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; за користування радіочастотним ресурсом України; за спеціальне використання води; за спеціальне використання лісових ресурсів; за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

Рециркулюючий газ – природний газ, який повернуто (закачано) в один або декілька нафтогазоносних покладів такого родовища (свердловини) для підтримання в них необхідних пластового тиску або пластової енергії відповідно до затверджених в установленому законодавством порядку центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у нафтогазовому комплексі проекту промислової або дослідно-промислової розробки родовища (покладу), а також до комплексного проекту його облаштування.

Ризик – ймовірність недекларування (неповного декларування) платником податків податкових зобов'язань, невиконання платником податків іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи.

Ризик вибірки (*Sampling risk*) – ризик того, що висновок аудитора,

зроблений на основі вибірки, відрізнятиметься від висновку, який можна було б зробити, застосувавши до всієї генеральної сукупності такі самі аудиторські процедури. Ризик вибірки може призвести до двох видів хибних висновків: 1) у разі тесту заходів контролю – що заходи контролю ефективніші, ніж є насправді, або в разі тесту деталей – що суттєве викривлення не існує, коли фактично воно є. Аудитор, насамперед, повинен звернути увагу на цей тип хибного висновку, оскільки такий висновок впливає на результативність аудиту і може з більшою ймовірністю призвести до висловлення неналежної аудиторської думки; 2) у разі тесту заходів контролю – що заходи контролю менш ефективні, ніж є насправді, або в разі тесту деталей – що суттєве викривлення існує, якщо фактично його немає. Такий тип помилкового висновку впливає на ефективність аудиту, оскільки в такому випадку виникає потреба у виконанні додаткової роботи для визначення того, що початкові висновки були неправильними.

Ризик грошового потоку – це імовірність зміни величини майбутнього грошового потоку, пов'язаного з монетарним фінансовим інструментом.

Ризик завдання з надання впевненості (*Assurance engagement risk*) – ризик того, що фахівець-практик надасть невідповідний висновок, якщо інформація з предмета перевірки суттєво викривлена.

Ризик ліквідності – це імовірність втрат внаслідок неспроможності виконати свої зобов'язання у зв'язку з неможливістю реалізувати фінансові активи за справедливою вартістю.

Ризик невиявлення (*Detection risk*) – ризик того, що процедури, виконані аудитором для зменшення аудиторського ризику до прийнятно низького рівня, не дадуть змоги виявити викривлення, що існує, та яке може бути суттєвим окремо або в сукупності з іншими викривленнями.

Ризик суттєвого викривлення (*Risk of material misstatement*) – ризик того, що фінансова звітність містить суттєве викривлення до початку аудиту. Складається з двох компонентів, як визначено нижче, на рівні тверджень: 1)

Власний ризик (*Inherent risk*) – чутливість тверджень щодо класу операції, залишку на рахунку або розкриття інформації до викривлення, яке може бути суттєвим окремо або в сукупності з іншими викривленнями, не враховуючи будь-які відповідні заходи контролю; 2) **Ризик контролю** (*Control risk*) – ризик того, що потенційне викривлення у твердженні стосовно класу операцій, залишку на рахунку або розкриття інформації, яке може бути суттєвим окремо або в сукупності з іншими викривленнями, не буде попереджено або своєчасно виявлено та виправлено за допомогою внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.

Ризик, не пов'язаний з вибіркою (*Non-sampling risk*) – ризик того, що аудитор дійде помилкового висновку з будь-якої причини, не пов'язаної з ризиком вибірки.

Ринкова вартість фінансової інвестиції – це сума, яку можна отримати від продажу фінансової інвестиції на активному ринку.

Ринкова ціна – ціна, за якою товари (роботи, послуги) передаються

іншому власнику за умови, що продавець бажає передати такі товари (роботи, послуги), а покупець бажає їх отримати на добровільній основі, обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такі товари (роботи, послуги), а також ціни, які склалися на ринку ідентичних (а за їх відсутності – однорідних) товарів (робіт, послуг) у порівняних економічних (комерційних) умовах.

Ринковий ризик – це імовірність того, що вартість фінансового інструмента буде змінюватися внаслідок змін ринкових цін незалежно від того, чи спричиненні ці зміни факторами, які притаманні конкретному типу цінних паперів чи їх емітенту, або факторами, які впливають на вартість всіх цінних паперів в обігу на ринок.

Ринок товарів (робіт, послуг) – сфера обігу товарів (робіт, послуг), що визначається виходячи з можливості покупця (продавця) без значних додаткових витрат придбати (реалізувати) товар (роботи, послуги) на найближчій для покупця (продавця) території.

Рік виготовлення транспортного засобу – календарна дата виготовлення транспортного засобу (день, місяць, рік); для транспортних засобів, календарну дату виготовлення яких визначити неможливо, 1 січня року виготовлення, зазначеного в реєстраційних документах.

Річний звіт (Annual report) – документ, який видає суб'єкт господарювання, зазвичай щороку, та який містить його фінансову звітність разом з аудиторським звітом щодо неї.

Робота виконана працівником – це виконання обов'язків працівником відповідно до угоди з підприємством.

Роботодавець – юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ чи її представництво) або самозайнята особа, яка використовує найману працю фізичних осіб на підставі укладених трудових договорів (контрактів) та несе обов'язки із сплати їм заробітної плати, а також нарахування, утримання та сплати податку на доходи фізичних осіб до бюджету, нарахувань на фонд оплати праці, інші обов'язки, передбачені законами.

Робочий рівень суттєвості (Performance materiality) – сума або суми, визначені аудитором на рівні, нижчому від суттєвості для фінансової звітності в цілому, щоб знизити до прийнятно низького рівня ймовірність того, що сукупність не виправлених або не виявлених викривлень перевищить рівень суттєвості для фінансової звітності в цілому. Якщо це доцільно, робочий рівень суттєвості також стосується суми або сум, визначених аудитором на рівні, нижчому від суттєвості для окремих класів операцій, залишків на рахунках та для розкриття інформації.

Розбавляюча потенційна проста акція – це фінансовий інструмент або інша угода, конвертація яких у прості акції призведе до зменшення чистого прибутку (збільшення чистого збитку) на одну просту акцію від звичайної діяльності у майбутньому.

Розвідка запасів корисних копалин – пошук та визначення обсягів і якості корисних копалин, включаючи нафту, природний газ та інші невідтворювані природні ресурси, що здійснюється підприємством після отримання права на

розвідку запасів корисних копалин у межах визначеної ділянки (території), а також визначення технічної можливості та економічної доцільності видобутку корисних копалин.

Розкриття – це надання інформації, яка суттєво для користування фінансовою звітністю.

Розміщення відходів – постійне (остаточне) перебування або захоронення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи об'єктах (місцях розміщення відходів, сховищах, полігонах, комплексах, спорудах, ділянках надр тощо), на використання яких отримано дозволи уповноважених органів.

Розпорядник акцизного складу – суб'єкт господарювання, який одержав ліцензію на право виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв, зареєстрований платником акцизного податку.

Розробка – це застосування підприємством результатів дослідження та інших знань для планування і проектування нових або значно вдосконалених матеріалів, приладів, продуктів, процесів, систем або послуг до початку їхнього серійного виробництва чи використання.

Розумна економічна причина (ділова мета) – причина, яка може бути наявна лише за умови, що платник податків має намір одержати економічний ефект у результаті господарської діяльності.

Роялті – будь-який платіж, отриманий як винагорода за використання або за надання права на використання об'єкта права інтелектуальної власності, а саме на будь-які літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо- чи телевізійного мовлення, передачі (програми) організацій мовлення, інших аудіовізуальних творів, будь-які права, які охороняються патентом, будь-які зареєстровані торговельні марки (знаки на товари і послуги), права інтелектуальної власності на дизайн, секретне креслення, модель, формулу, процес, права інтелектуальної власності на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау).

Рух грошових коштів – це надходження і вибуття коштів та їх еквівалентів.

Садовий будинок – будинок для літнього (сезонного) використання, який в питаннях нормування площі забудови, зовнішніх конструкцій та інженерного обладнання не відповідає нормативам, установленим для житлових будинків.

Самозайнята особа – платник податку, який є фізичною особою – підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

Своп – цивільно-правова угода про здійснення обміну потоками платежів (готівкових або безготівкових) чи іншими активами, розрахованими на підставі ціни (котирування) базового активу в межах суми, визначеної договором на

конкретну дату платежів (дату проведення розрахунків) протягом дії контракту.

Середньооблікова кількість працівників – кількість працівників у юридичних осіб, визначена за методикою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, з урахуванням усіх найманих працівників і осіб, що працюють за цивільно-правовими договорами та за сумісництвом більш як один календарний місяць, а також найманих працівників представництв, філій, відділень та інших відокремлених підрозділів в еквіваленті повної зайнятості, крім найманих працівників, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку.

Середньорічна кількість простих акцій – це середньозважена кількість простих акцій, які перебували в обігу протягом звітного року.

Середовище ІТ (IT environment) – політики та процедури, які впроваджує суб'єкт господарювання, а також інфраструктура ІТ (апаратне забезпечення, операційні системи тощо) і прикладне програмне забезпечення, які він використовує для супроводження бізнес-операцій та успішної реалізації стратегії бізнесу.

Середовище контролю (Control environment) – охоплює функції тих, кого наділено найвищими повноваженнями, та управлінського персоналу, а також ставлення, обізнаність та дії тих, кого наділено найвищими повноваженнями, і управлінського персоналу, які стосуються системи внутрішнього контролю та її важливості для суб'єкта господарювання. Середовище контролю є компонентом внутрішнього контролю.

Сертифікат фонду операцій з нерухомістю – цінний папір, що засвідчує право його власника на отримання доходу від інвестування в операції з нерухомістю відповідно до закону.

Система організації, що надає послуги (Service organization's system) – політики і процедури, які розробила, впровадила та підтримує організація, що надає послуги, для надання суб'єктам господарювання – користувачам послуг, зазначених у звіті аудитора організації, що надає послуги.

Сільськогосподарська діяльність – процес управління біологічними перетвореннями з метою отримання сільськогосподарської продукції та/або додаткових біологічних активів.

Сільськогосподарська продукція – актив, одержаний в результаті відокремлення від біологічного активу, призначений для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання.

Сільськогосподарська продукція (сільськогосподарські товари) – продукція/товари, що підпадають під визначення груп 1-24 УКТ ЗЕД, якщо при цьому такі товари (продукція) вирощуються, відгодовуються, виловлюються, збираються, виготовляються, виробляються, переробляються безпосередньо виробником цих товарів (продукції), а також продукти обробки та переробки цих товарів (продукції), якщо вони були придбані або вироблені на власних або орендованих потужностях (площах) для продажу, переробки або

внутрішньогосподарського споживання.

Складний фінансовий інструмент – це фінансовий інструмент, що містить компонент фінансового зобов'язання і компонент інструмента власного капіталу.

Скоригована середньорічна кількість простих акцій – це середньорічна кількість простих акцій в обігу, скоригована на кількість поточних простих акцій.

Скоригований чистий прибуток (збиток) – це чистий прибуток(збиток) після вирахування дивідендів на привілейовані акції, скоригований на вплив розбавляючі простих акцій.

Скорочення програми з визначеною виплатою – це дія підприємства, що призводить до суттєвого скорочення кількості працівників, охоплених програмою, або до змін умов програми з визначеною виплатою, унаслідок яких виконання робіт теперішніми працівниками в майбутньому не враховуватиметься під час визначення виплат або враховуватиметься лише при визначенні зменшення таких виплат.

Собівартість кваліфікаційного активу – витрати на придбання, будівництво, створення, виготовлення, виробництво, вирощування і доведення кваліфікаційного активу до стану, у якому він придатний для використання із запланованою метою або продажу.

Спеціальні знання (Expertise) – навички, знання та досвід у певній галузі.

Спеціальний податковий режим – система заходів, що визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів.

Спеціально відведені автостоянки – площа території (землі), що належить на правах власності територіальній громаді або державі, яка визначається органами місцевого самоврядування із встановленням правил щодо відповідальності за збереження транспортного засобу.

Спільна діяльність (Joint activity) – це господарська діяльність зі створенням або без створення юридичної особи, яка є об'єктом спільного контролю двох або більше сторін відповідно до письмової угоди між ними.

Спільний контроль – це розподіл контролю за господарською діяльністю відповідно до угоди про проведення спільної діяльності.

Споруди – земельні поліпшення, що не належать до будівель і призначені для виконання спеціальних технічних функцій.

Спостереження (Observation) – передбачає нагляд за процесом або процедурою, яку виконують інші особи (наприклад, спостереження аудитора за здійсненням інвентаризації персоналом суб'єкта господарювання або за виконанням процедур контролю).

Справедлива вартість (Fair value) – сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.

Ставка податку визнається як розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування.

Ставка відсотка на можливі позики орендаря – це ставка відсотка, яку

мав би сплачувати орендар за подібну або (якщо цей показник визначити неможливо) ставка відсотка за позиками для подібного активу (на той самий термін та з подібною гарантією) на початку строку оренди.

Ставка земельного податку – законодавчо визначений річний розмір плати за одиницю площі оподаткованої земельної ділянки.

Статистична вибірка (Statistical sampling) – підхід до здійснення вибірки, який має такі характерні риси: випадковий вибір елементів вибірки; використання теорії ймовірностей для оцінки результатів вибірки, у тому числі оцінка ризику вибірки. Підхід до здійснення вибірки, якому не властиві характеристики, визначені у пунктах а)б, вважають нестатистичною вибіркою.

Стаття – це елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Стаціонарне джерело забруднення – підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферу та/або скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Стратифікація (Stratification) – процес розподілу генеральної сукупності на підсукупності, кожна з яких являє собою групу елементів вибірки, що мають подібні ознаки (часто грошова вартість).

Строк корисного використання (експлуатації) – це очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг).

Строк оренди – це період дії невідмовної орендної угоди, а також період продовження цієї угоди, обумовлений на початку строку оренди.

Строком сплати податку та збору визнається період, що розпочинається з моменту виникнення податкового обов'язку платника податку із сплати конкретного виду податку і завершується останнім днем строку, протягом якого такий податок чи збір повинен бути сплачений у порядку, визначеному податковим законодавством.

Суб'єкт господарювання – користувач (User entity) – суб'єкт господарювання, який використовує організацію, що надає послуги, і фінансова звітність якого підлягає аудиту.

Суборенда – це угода про передачу орендарем орендованого ним об'єкта в оренду третій особі.

Субпідрядна організація, що надає послуги (Subservice organization) – субпідрядна організація, що надає послуги, яку використовує інша організація, що надає послуги, для надання суб'єктам господарювання – користувачам деяких послуг, які є частиною інформаційних систем, важливих для фінансової звітності цих суб'єктів господарювання.

Сукупний дохід – зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками).

Сума очікуваного відшкодування активу – це найбільша з двох оцінок:

чиста вартість реалізації активу або теперішня вартість майбутніх чистих надходжень від активу.

Сума очікуваного відшкодування необоротного активу – це найбільша з двох оцінок: чиста вартість реалізації або теперішня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від використання необоротного активу, включаючи його ліквідаційну вартість.

Сума погашення – це недисконтована сума грошових коштів або їх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Сумнівний борг (Bad debts) – це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

Супутні послуги (Related services) – послуги, які включають узгоджені процедури та підготовку інформації.

Суттєва інформація – це інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та керівництвом підприємства.

Суттєвий вплив – це повноваження брати участь у прийнятті рішень з фінансової, господарської та комерційної політики об'єкта інвестування без здійснення контролю цієї політики.

Суттєвість компонента (Component materiality) – рівень суттєвості для компонента групи, який визначений групою із завдання для групи (МСА).

Твердження (Assertions) – явні або інші твердження, надані управлінським персоналом, що містяться у фінансовій звітності, які використовує аудитор для розгляду потенційних викривлень різного типу, які можуть мати місце.

Твердий контракт – це контракт у письмовій формі, що передбачає обмін визначеної кількості ресурсів за встановленою ціною на конкретну майбутню дату (дати), має визначений строк виконання, не містить відкладальних або скасувальних умов, не може бути розірваний і змінений в односторонньому порядку, та передбачає забезпечення виконання контракту.

Теперішня вартість (Current value) – це дисконтова на сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, очікується, буде необхідна для погашення зобов'язання у процесі звичайної діяльності підприємства.

Теперішня вартість зобов'язання за програмою з визначеною виплатою – це теперішня вартість (без вирахування активів програми) очікуваних майбутніх платежів, необхідних для погашення заборгованості, що виникає в результаті виконання робіт працівниками у звітному та попередніх періодах.

Тест (Test) – застосування процедур до деяких або всіх елементів генеральної сукупності.

Тести заходів контролю (*Tests of controls*) – аудиторська процедура, призначена для оцінки ефективності функціонування заходів контролю взапобіганні або виявленні та виправленні суттєвих викривлень на рівні тверджень.

Тимчасова податкова різниця – податкова різниця, яка виникає у звітному періоді та анулюється в наступних звітних податкових періодах.

Тимчасова податкова різниця, що підлягає вирахуванню – тимчасова податкова різниця, що призводить до зменшення податкового прибутку (збільшення податкового збитку) у майбутніх періодах.

Тимчасова різниця – це різниця між оцінкою активу або зобов'язання за даними фінансової звітності та податковою базою цього активу або зобов'язання відповідно.

Тимчасова різниця, що підлягає вирахуванню – це тимчасова різниця, що призводить до зменшення податкового прибутку (збільшення податкового збитку) у майбутніх періодах.

Тимчасова різниця, що підлягає оподаткуванню – це тимчасова різниця, що включається до податкового прибутку (збитку) у майбутніх періодах.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями (*Those charged with governance*) – особа (особи) чи організація (організації) (наприклад, установа, що виконує функції довіреної особи), які відповідають за нагляд за стратегією суб'єкта господарювання і зобов'язаннями, пов'язаними із підзвітністю суб'єкта господарювання. Така відповідальність охоплює також нагляд за процесом складання фінансової звітності. Для деяких суб'єктів господарювання в деяких юрисдикціях до складу тих, кого наділено найвищими повноваженнями, можуть входити члени ради керуючих суб'єкта господарювання в приватному чи державному секторі або власник-менеджер.

Товари – матеріальні та нематеріальні активи, у тому числі земельні ділянки, земельні частки (паї), а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення.

Товарний кредит – товари (роботи, послуги), що передаються резидентом або нерезидентом у власність юридичних чи фізичних осіб на умовах договору, що передбачає відстрочення остаточних розрахунків на визначений строк та під процент. Товарний кредит передбачає передачу права власності на товари (роботи, послуги) покупцеві (замовникові) у момент підписання договору або в момент фізичного отримання товарів (робіт, послуг) таким покупцем (замовником), незалежно від часу погашення заборгованості.

Торгівля валютними цінностями – операції, пов'язані з переходом права власності на національну валюту України, іноземну валюту, платіжні документи та інші цінні папери, виражені у національній валюті України, в іноземній валюті або банківських металах, банківські метали.

Торгівля іноземною валютою – валютні операції, пов'язані з переходом права власності на валютні цінності, за винятком операцій, що здійснюються між резидентами за умови, що такими валютними цінностями є національна

валюта України, цінні папери та чеки, виражені у національній валюті України.

Торгівля у розстрочку – господарська операція, яка передбачає продаж резидентом або нерезидентом товарів фізичним чи юридичним особам на умовах розстрочення кінцевого розрахунку, на визначений строк та під процент. Торгівля у розстрочку передбачає передачу товарів у розпорядження покупця в момент здійснення першого внеску (завдатку) з передачею права власності на такі товари після кінцевого розрахунку.

Точкова оцінка аудитора чи діапазон аудитора (*Auditor's point estimate or auditor's range*) – сума або діапазон сум, що визначені відповідно на основі аудиторських доказів для використання під час оцінювання точкової оцінки управлінського персоналу.

Точкова оцінка управлінського персоналу (*Management's point estimate*) – сума, обрана управлінським персоналом, для визнання або розкриття у фінансовій звітності як облікова оцінка.

Транспортні засоби, що використовувалися – транспортні засоби, на які уповноваженими державними органами, в тому числі іноземними, видані реєстраційні документи, що дають право експлуатувати такі транспортні засоби.

Тютюнові вироби – сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарили, а також люльковий, нюхальний, смоктальний, жувальний тютюн, махорка та інші вироби з тютюну чи його замінників для куріння, нюхання, смоктання чи жування.

Узагальнена фінансова звітність (*Summary financial statements*) – історична фінансова інформація, отримана з фінансової звітності, що містить менше детальних даних порівняно з фінансовою звітністю, проте забезпечує структуроване відображення, яке узгоджується з інформацією у фінансовій звітності, економічних ресурсів суб'єкта господарювання або його зобов'язань у певний момент часу або зміни в цих показниках за певний проміжок часу. Термінологія, яку використовують для опису такої історичної фінансової інформації, в різних юрисдикціях може бути різною.

Узагальнююча письмова податкова консультація – оприлюднення позиції контролюючого органу, що склалася за результатами узагальнення податкових консультацій, наданих платникам податків.

Умовне звільнення від оподаткування митними платежами – звільнення від сплати митних платежів, застосування якого передбачає дотримання певних умов та обмежень під час використання товарів і транспортних засобів комерційного призначення, розпорядження ними після їх випуску.

Умовне звільнення від оподаткування податком на додану вартість та акцизним податком у разі ввезення товарів на митну територію України –

звільнення (умовне повне або умовне часткове) від сплати нарахованого податкового зобов'язання у разі розміщення товарів у митних режимах, що передбачають звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог митного режиму, встановлених Митним кодексом України.

Упередженість управлінського персоналу (*Management bias*) – відсутність нейтральності з боку управлінського персоналу при підготовці інформації.

Управління (*Governance*) – поняття, що описує роль особи (осіб) або організації (організацій), які несуть відповідальність за нагляд за стратегією суб'єкта господарювання, і зобов'язання, пов'язані з підзвітністю суб'єкта господарювання.

Управлінський персонал (*Management*) – особа (особи), які несуть адміністративну відповідальність за ведення діяльності суб'єкта господарювання. Для деяких суб'єктів господарювання в певних юрисдикціях до складу управлінського персоналу входять деякі чи всі ті, кого наділено найвищими повноваженнями, наприклад члени ради керуючих або власник-менеджер.

Управлінський персонал групи (*Group management*) – управлінський персонал, який несе відповідальність за складання фінансової звітності групи.

Управлінський персонал компонента (*Component management*) – управлінський персонал, відповідальний за підготовку фінансової інформації компонента.

Фахівець-практик (*Practitioner*) – професійний практикуючий бухгалтер.

Фінансова гарантія – це передбачене контрактом право позикодавця отримувати грошові кошти від гаранта і відповідно зобов'язання гаранта сплатити грошові кошти позикодавцеві, якщо позичальник не виконає своїх зобов'язань.

Фінансова гарантія – передбачене контрактом право позикодавця отримувати грошові кошти від гаранта і відповідно зобов'язання гаранта сплатити грошові кошти позикодавцеві, якщо позичальник не виконає своїх зобов'язань.

Фінансова діяльність (*Financial activity*) – це діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Фінансова допомога – фінансова допомога, надана на безповоротній або поворотній основі.

Фінансова звітність (*Financial statements*) – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Фінансова звітність групи (*Group financial statements*) – фінансова звітність, що містить фінансову інформацію кількох компонентів. Стосується

також зведеної фінансової звітності, що об'єднує фінансову інформацію, складену компонентами, які не мають материнського підприємства, але перебувають під спільним контролем.

Фінансова звітність загального призначення (*General purpose financial statements*) – фінансова звітність, складена відповідно до концептуальної основи загального призначення.

Фінансова звітність спеціального призначення (*Special purpose financial statements*) – фінансова звітність, складена відповідно до концептуальної основи спеціального призначення.

Фінансова оренда – це оренда, що передбачає передачу орендарю всіх ризиків та вигід, пов'язаних з правом користування та володіння активом. Оренда вважається фінансовою за наявності хоча б однієї з наведених нижче ознак : 1) орендар набуває права власності на орендований актив після закінчення строку оренди; 2) орендар має можливість та намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою за його справедливую вартість на дату придбання; 3) строк оренди становить більшу частину строку корисного використання (експлуатації) об'єкта оренди; 4) теперішня вартість мінімальних орендних платежів з початку строку оренди дорівнює або перевищує справедливую вартість об'єкта оренди.

Фінансове зобов'язання (*Financial liabilities*) – це контрактне зобов'язання: 1) передати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому підприємству; 2) обмінятися інструментами з іншим підприємством на потенційно не вигідних умовах).

Фінансове зобов'язання, призначене для перепродажу – це фінансове зобов'язання, що виникає внаслідок випуску фінансового інструмента з метою подальшого продажу для отримання прибутку від короткотермінових коливань його ціни та /або винагороди посередника.

Фінансовий актив – це: 1) грошові кошти та їх еквіваленти; 2) контракт, що надає право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства; 3) контракт, що надає право обмінятися фінансовими інструментами з іншим підприємством на потенційно вигідних умовах; 4) інструмент власного капіталу іншого підприємства.

Фінансовий актив, призначений для перепродажу – фінансовий актив, придбаний з метою подальшого продажу для отримання прибутку від короткотермінових змін його ціни та/або винагороди посередника.

Фінансовий інструмент – контракт, який одночасно приводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого.

Фінансовий кредит – кошти, що надаються банком-резидентом або нерезидентом, що кваліфікується як банківська установа згідно із законодавством країни перебування нерезидента, або резидентами і нерезидентами, які мають згідно з відповідним законодавством статус небанківських фінансових установ, а також іноземною державою або його офіційними агентствами, міжнародними фінансовими організаціями та іншими

кредиторами – нерезидентами юридичній чи фізичній особі на визначений строк для цільового використання та під процент.

Фінансовий лізинг (оренда) – господарська операція, що здійснюється фізичною або юридичною особою і передбачає передачу орендарю майна, яке є основним засобом згідно з Податковим кодексом України і придбане або виготовлене орендодавцем, а також усіх ризиків та винагород, пов'язаних з правом користування та володіння об'єктом лізингу.

Фінансові витрати (Financial expenses) – витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями.

Фінансові інвестиції – активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора.

Фірма (Firm) – одноосібний фахівець-практик, партнерство, корпорація або інша організація професійних бухгалтерів.

Фонд банківського управління – кошти учасників фондів банківського управління та інші активи, що перебувають у довірчому управлінні уповноваженого банку відповідно до закону.

Форвардний контракт – цивільно-правовий договір, за яким продавець зобов'язується у майбутньому в установлений строк передати базовий актив у власність покупця на визначених умовах, а покупець зобов'язується прийняти в установлений строк базовий актив і сплатити за нього ціну, визначену таким договором.

Фрахт – винагорода (компенсація), що сплачується за договорами перевезення, найму або піднайму судна або транспортного засобу (їх частин) для: перевезення вантажів та пасажирів морськими або повітряними суднами; перевезення вантажів залізничним або автомобільним транспортом.

Ф'ючерсний контракт (ф'ючерс) – стандартизований строковий контракт, за яким продавець зобов'язується у майбутньому в установлений строк (дата виконання зобов'язань за ф'ючерсним контрактом) передати базовий актив у власність покупця на визначених специфікацією умовах, а покупець зобов'язується прийняти базовий актив і сплатити за нього ціну, визначену сторонами контракту на дату його укладення.

Хеджування – застосування одного чи декількох інструментів хеджування з метою повної чи часткової компенсації змін справедливої вартості об'єкта хеджування або пов'язаного з ним грошового потоку.

Хеджування грошових потоків – хеджування зміни грошових потоків щодо ризику, пов'язаного з визнаним активом чи зобов'язанням або з прогнозованою операцією, що впливатиме на чистий прибуток (збиток).

Хеджування справедливої вартості – це хеджування змін справедливої

вартості визнаного активу чи зобов'язання або ідентифікованої частини такого активу чи зобов'язання, яка відноситься до конкретного ризику і впливатиме на чистий прибуток (збиток).

Хеджування фінансових інвестицій у господарські одиниці за межами України – це хеджування зміни вартості активів та зобов'язань господарської одиниці за межами України внаслідок зміни валютних курсів.

Хронометраж – процес спостереження за веденням господарської діяльності платника податків, який здійснюється під час проведення фактичних перевірок та застосовується контролюючими органами з метою встановлення реальних показників щодо діяльності платника податків, яка здійснюється на відповідному місці її провадження.

Ц

Цільове призначення земельної ділянки – використання земельної ділянки за призначенням, визначеним на підставі документації із землеустрою у встановленому законодавством порядку.

Ціновий ризик – це імовірність цінових змін внаслідок валютного, відсоткового та ринкового ризиків.

Ч

Часовий зважений коефіцієнт – це частка від ділення загальної кількості днів (місяців), протягом яких акції перебували в обігу, на загальну кількість днів (місяців) у звітному році.

Частка меншості – це частина прибутку (збитку) та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства).

Чинники ризику шахрайства (Fraud risk factors) – події чи умови, які свідчать про мотив або тиск щодо скоєння шахрайства, або дають можливість скоїти шахрайство.

Чиста вартість реалізації активу – це справедлива вартість активу за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію.

Чиста вартість реалізації запасів – це очікувана ціна реалізації запасів в умовах звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва та реалізацію.

Чиста вартість реалізації необоротного активу – це справедлива вартість необоротного активу за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію.

Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості – це сума поточної дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних

боргів.

Чисті активи – це активи підприємства за вирахуванням його зобов'язань.

Чистий дохід – дохід підприємства звітного періоду зменшений на суму непрямих податків та вирахувань з доходу.

Чистий прибуток – сума прибутку звітного періоду від усіх видів діяльності до оподаткування за вирахуванням суми витрат з податку на прибуток.

Шахрайство (Fraud) – навмисна дія однієї або кількох осіб з управлінського персоналу, тих, кого наділено найвищими повноваженнями, працівників або третіх сторін, що пов'язана із застосуванням омани для отримання неправомірної або незаконної переваги.

Штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) – плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2013 року) Частина I. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/msa>.
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2013 року) Частина II. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/msa>.
3. Кодекс Етики Професійних бухгалтерів. Міжнародна Федерація Бухгалтерів / Перекл. з англ. за ред. С.Я. Зубілевич / К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2010. – 124 с.
4. Податковий кодекс України. – К.: Алерта: Центр учбової літератури, 2011. – 584 с.
5. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.ua>.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ СЛОВНИК

/ визначення, терміни, категорії /

Комп'ютерний набір – Б.М. Струк

Буковинський державний фінансово-економічний
університет

58000, м. Чернівці, вул. Штерна 1